

**UNIVERSITA KARLOVA V PRAZE
PRÁVNICKÁ FAKULTA**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2011

ING. MIROSLAV ŠEVČÍK

**UNIVERSITA KARLOVA V PRAZE
PRÁVNICKÁ FAKULTA**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**RENTSEEKING V PRÁVU ČESKÉ
REPUBLIKY**

AUTOR:

Ing. Miroslav Ševčík

VEDOUCÍ PRÁCE:

Doc. PhDr. Ing. Jan Urban, CSc.

Praha, říjen 2011

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „RENT-SEEKING V PRÁVU ČESKÉ REPUBLIKY“ vypracoval samostatně. Použitá literatura a podkladové materiály jsou uvedeny v příloženém seznamu literatury.

V Praze dne 18. října 2011

A handwritten signature in blue ink, consisting of a series of loops and a long, sweeping tail that curves upwards and then downwards.

.....
Miroslav Ševčík

Poděkování

Tímto bych chtěl poděkovat svému vedoucímu diplomové práce panu Doc. PhDr. Ing. Janu Urbanovi, CSc. za cenné rady a náměty, které mi poskytnul.

Jméno a příjmení autora: Ing. Miroslav Ševčík
Název diplomové práce: Rentseeking v právu České republiky
Název práce v angličtině: Rentseeking in the Czech legal system

Katedra: katedra národního hospodářství
Vedoucí diplomové práce: Doc. PhDr. Ing. Jan Urban, CSc.
Rok obhajoby: 2011

Anotace:

Diplomová práce „Rentseeking v právu České republiky“ je zaměřena na analýzu zájmových skupin, jejich forem, postupů a nástrojů, kterými usilují o dobývání renty v České republice. První část vysvětluje pojem rentseeking (dobývání renty), druhá část tento pojem redefinuje do národního prostředí, v třetí části jsou analyzovány případové studie rentseekingu a ve čtvrté části je věnována pozornost klíčovým profesním a zájmovým skupinám v České republice.

Annotation:

Diploma thesis "Rentseeking the in the Czech legal system" is focused on the analysis of interest groups, their forms, procedures and instruments, which they use for rentseeking activities in the Czech Republic. The first section explains the concept rentseeking, the second part redefines this concept into national environment, the case studies are analyzed in the third part and the fourth is concentrated on specific interest groups in the Czech Republic.

Klíčová slova:

Dobývání renty, zájmové skupiny, monopol

Keywords:

Rentseeking, interest groups, monopoly

1.	Úvod	3
2.	Teoretické vymezení, přehled literatury	5
2.1.	Rentseeking	5
2.2.	Rentseeking chování vs. profitseeking	5
2.3.	Cena rentseekingu	6
2.4.	Rentseeking a ekonomické prostředí	6
2.5.	Vymezení státu	6
2.6.	Organizace rentseekingových skupin	7
2.7.	Náklady rentseekingu	7
2.8.	Možnosti získání renty – obecné aspekty	8
2.9.	Lze rentseekingu zamezit?	9
2.10.	Model rentseekingu A. O. Krueger	9
2.11.	Rentseeking na straně veřejných jedinců	11
2.12.	Metodologické problémy zkoumání rentseekingu – použití vhodné metody	12
3.	Rentseeking v ČR: vymezení pojmů, proces dobývání renty, formy, nástroje, ...	15
3.1.	Redefinice pojmu zájmové skupiny	15
3.2.	Proces utváření zájmových skupin a dobývání renty - obecně	16
3.2.1.	Formulace a definice zájmu	16
3.2.2.	Utvoření seskupení	16
3.2.3.	Zvolení vhodných nástrojů a cílové skupiny prosazování zájmů, načasování	20
3.2.4.	Realizační fáze	22
3.3.	Shrnutí klasifikace zájmových skupin	23
4.	Empirická a aplikační část – případové studie	24
4.1.	Obecně	24
4.2.	Důchodová reforma	25
4.3.	Příběh stravenek a jiných poukázek	30
4.4.	Stavební spoření	32
4.5.	Podpora výroby elektrické energie – fotovoltaika	34
4.6.	Stručný přehled daňových výjimek přinášejících ekonomickou rentu v oblasti nepřímého zdanění	36
5.	Empirická a aplikační část - věcná působnost profesních komor v ČR a analýza rentseekingových aktivit	41
5.1.	Obecné vymezení	41
5.2.	Komory	42
5.2.1.	Česká advokátní komora	42
5.2.2.	Notářská komora	43
5.2.3.	Exekutorská komora	44
5.2.4.	Komora auditorů ČR, Komora daňových poradců ČR, Komora patentových zástupců	45
5.2.5.	Zdravotnické komory	46
5.2.6.	Komory technické / stavebnictví	47
5.3.	Analýza vybraných zájmových skupin dle definovaných oborů	48
5.3.1.	Finance	48
5.3.2.	Poradenství	48

5.3.3.	Průmysl & strojírenství	48
5.3.4.	Standardizace & certifikace.....	49
5.3.5.	Stavebnictví	49
6.	Závěr	50
7.	Seznam použitých informačních zdrojů	53
7.1.	Neperiodická literatura (podle abecedy)	53
7.2.	Právní předpisy ČR vztahující se ke zkoumané oblasti.	53
7.3.	Internetové zdroje.....	54
7.4.	Internetové stránky	55
7.5.	Seznam tabulek	55
8.	Přílohy.....	56

1. Úvod

V dnešním vysoce globalizovaném světě, kdy jsou jednotlivé ekonomiky poznamenány finanční a hospodářskou krizí a také kolapsy veřejných rozpočtů, nabývá problematika tzv. „rentseekingu“¹ na svém významu. Tento termín a fenomén je úzce provázán s oblastí lobbyingu a vlivu různých zájmových skupin.

I když se jedná celosvětově o téma velmi aktuální a na evropské úrovni velmi diskutované, není v současné době dle mého názoru tomuto pojmu (rentseeking) v České republice věnována dostatečná pozornost. Jsou však zkoumány příbuzné či společné ekonomické jevy typu korupce, úplatkářství, lobbying a jiné, v neposlední řadě však také třeba „přirozené lidské chování a jednání“. V diplomové práci se mimo jiné zároveň zaměřuji na některé jejich společné rysy a charakteristiky.

Jedinci, skupiny a stát jsou zcela jistě klíčovými subjekty ve společnosti. Stát svými „rozhodnutími“ rozhodně ovlivňuje chování jednotlivců a prostřednictvím toho i alokaci vzácných zdrojů v ekonomice. Jak se ale mnohdy potvrzuje, státní zásahy jsou jednou z nejhorších příčin tržních selhání, které následně přináší snížení bohatství, blahobytu, v horších případech i bídu a války. Jako velmi důležité se ukazuje dlouhodobě sledovat komplexní náklady jednotlivých opatření ze strany státu a dalších veřejných subjektů a jejich dopad na všechny klíčové aktéry včetně jejich vzájemných interakcí. Vedle toho existuje velké množství významných faktorů, které ovlivňují celý proces rentseekingu (např. právní prostředí pro samotný vznik rentseekingu, informační asymetrie, míra transparentnosti, vlivový potenciál a korupční chování jednotlivých zainteresovaných subjektů).

Cílem diplomové práce je analýza ekonomického konceptu – rentseekingu v českých podmínkách. Předmětem zkoumání je charakteristika základních teoretických aspektů rentseekingu, jeho prvků a s ohledem na analýzu právního systému České republiky následné definování výskytu těchto prvků v analytické části práce.

V první části práce (kapitola druhá) se zabývám teoretickým vymezením a základními východisky tzv. rentseekingu včetně zkoumání základního modelu A. O. Krueger.

V další části práce (kapitola třetí) redefinuji rentseeking v kontextu podmínek v rámci České republiky.

---

¹ Překlad do českého jazyka: dobývání renty.

V třetí části práce (kapitola čtvrtá) se zaměřuji na aplikaci jednotlivých případů rentseekingu v praxi. Mezi nejvýznamnější můžeme z mého pohledu zařadit např. různé daňové výjimky, důchodovou reformu, velmi diskutovanou oblast českých stravenek a jiných poukázek, ale i například stavební spoření či kontroverzní podporu výroby elektrické energie tzv. fotovoltaiku.

Ve čtvrté části (kapitola pátá) podávám přehled o nalezených nejvýznamnějších zájmových skupinách v České republice systematicky řazených dle odvětví a dle jejich věcné působnosti.

V závěrečné části práce nabízím vlastní doporučení k eliminaci nepříznivých doprovodných jevů, které se váží k případům rentseekingu.

Pro dosažení základního cíle této diplomové práce bylo nutné se seznámit s odbornou literaturou, z dostupné ekonomické teorie zvolit vhodnou definici základních pojmů, analyzovat obecné ekonomické principy. Následně jsem aplikoval teoretické poznatky na konkrétní případové studie a doplnil vlastní úvahou a zkoumáním. V praktické části bylo nezbytné prozkoumat právní systém ČR v této oblasti a analyzovat jednotlivé předpoklady pro existenci rentseekingu. Pro formulování základních východisek bylo nezbytné dlouhodobě sledovat problematiku efektivnosti vynakládání finančních prostředků nejen ve veřejné oblasti, ale také v oblasti soukromé.

Formulace hypotéz:

- Český právní systém obsahuje formy a důsledky rentseekingu.
- Existence rentseekingu obecně snižuje ekonomickou efektivnost, tj. že se ekonomika nachází pod bodem svého optima a přináší náklady. Toto platí i v případě právního systému ČR a je prokázáno ve vybraných případových studiích.

V diplomové práci využívám následující metody:

- metodu analýzy při zkoumání problematiky rentseekingu a základních dokumentů (zejména právních předpisů, které se vztahují k této oblasti)
- metodu komparace jednotlivých skupin nebo případových studií
- kompozitivní metodu pro vlastní obhajobu některých východisek rentseekingu (blíže viz kapitola k metodice zkoumání v první části)
- metodu syntézy pro formulaci závěru práce na základě zvolených hypotéz.

2. Teoretické vymezení, přehled literatury

2.1. Rentseeking

Za pojmenovatele výrazu „rentseeking²“ bývá považována Anne Olive Krueger (1934), ekonomka a bývalá vice-prezidentka Světové banky. Nicméně samotný význam pojmu a chování rentseekerů bylo již dříve popsáno Gordonem Tullockem³, profesorem práva a ekonomie na George Mason University. Samotná definice není jednoduchá. Pojem „rent“ (renta, nájemné, důchod) byl použit již v roce 1776 Adamem Smithem⁴, jenž rozdělil příjem na: zisk, mzdu a rentu. Tímto pojmem měl Smith na mysli příjem za pronájem půdy. Druhý význam, často označovaný jako ekonomická renta, značí rentu jako rozdíl mezi tím, co je za výrobní faktor zapláceno a tím, co by muselo být zapláceno, kdyby výrobní faktor zůstal v neměnné podobě. Pod výrazem „seek“ rozumíme hledat, usilovat, snažit se. Při spojení významu obou slov budeme pak pod pojmem rentseeking hovořit o „dobývání event. vyhledávání renty“.

2.2. Rentseeking chování vs. profitseeking

Pro hlubší pochopení samotného termínu je nutné vymezit chování jedinců z hlediska rent a profit seeking. Základním rozdílem je, že jedinci se snahou „hledat“ profit (zisk) vstupují do interakcí s jinými jedinci naprosto dobrovolně, což jim přináší dodatečnou hodnotu v podobě hledaného zisku. Naopak chování rentseekingových jedinců přináší zisk prostřednictvím legálních nebo nelegálních manipulací s mocí. Za rentseeking považujeme tedy vyhledávání dodatečné renty. Takové chování však nevytváří žádnou přidanou hodnotu, mimo výnosu pro rentseekera. Tento výnos je pak tvořen bez použití úsilí práce. Lze však konstatovat, že jediná práce, která je vynaložena je ta, která má za následek získání renty. Tato aktivita není produktivní, naopak vede k distorzím, neefektivnostem a plýtvání vzácnými zdroji. Zisk je pak při transakcích převáděn na držitele zvýhodnění (title holder).

Nejčastější příčinou existence rentseekingu bývá nadměrná role státu, snaha o přerozdělování a snížení chudoby vládními zásahy a státní plánování ekonomického rozvoje, alokace zdrojů a redistribuce. Další příčinou je výskyt asymetrických informací. K tomu dochází, když vláda není sama schopná odhadnout informace z trhů. Z tohoto důvodu poté začne spoléhat na informace poskytované od různých firem a dalších subjektů, které mohou být poskytovány značně zkreslené a neobjektivní.

---

² Jako český ekvivalent budu ve své práci v aplikační části používat také „dobývání renty“.

³ Tullock, Gordon (1967). "The Welfare Costs of Tariffs, Monopolies, and Theft". *Western Economic Journal* 5, s. 224-32.

⁴ Smith, Adam (1776), *An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations*, Book 1, Chapter 11.

2.3. Cena rentseekingu

Cena, resp. později ztráta daná existencí rentseekingu záleží na tom, jak je ekonomický systém manipulovatelný. Pokud budeme za ekonomický systém primárně považovat převážně volný trh se střední státní regulací⁵ a existencí konkurenčního prostředí, může výrobce činit dvě rozhodnutí jak uspět. Za prvé, producent využívá své zdroje na výzkum a inovace. Druhou možností je pak utracení zdrojů na nákup služeb lobby nebo i „antilobby“ (viz. konkurence rentseekerů) a získat určitou netržní výhodu. Stejně tak jako náklady na inovace, tak i náklady na získání renty, jsou firmou započítány do cen, což způsobuje, že ceny jsou pokřivené, protože vlastního zlepšení dosáhla firma pomocí regulace nikoliv například zvýšením efektivnosti, produktivity nebo kapitálu pro rozvoj. Firma se také může dostat do situace, kdy bude porovnávat náklady na rentseeking s náklady na zvýšení efektivnosti.

2.4. Rentseeking a ekonomické prostředí

Každé ekonomické prostředí lze definovat jako prostor, který je tvořen jedinci maximalizujícími užitek svého chování. Obecně lze říci, že v tomto prostoru figurují svobodní jednotlivci, kteří se chovají dle určitých pravidel a formulují se do útvaru, který nazýváme stát.

2.5. Vymezení státu

Státem nazýváme organizaci obyvatelstva, které žije na určitém území a kde vykonává prostřednictvím státních orgánů svou moc (svrchovanou vůči ostatním státům). Dalším důležitým prvkem státu je organizace státní moci do státního aparátu a rozdělení státní moci – v moderních formách státu pak rozdělení moci na moc legislativní, výkonnou a soudní. V neposlední řadě a velmi důležitým prvkem státu je právní řád, který určuje momenty právní jistoty a naopak by měl vylučovat jakékoliv formy diskriminace.

Z jiného širšího pohledu bychom mohli dospět k názoru, že jedinci se formují (nebo neformují) do skupin, a pak tvoří instituce. Instituce mohou být soukromé, veřejné nebo smíšené. Základním prvkem instituce je pak jedinec. Stát v užším slova smyslu bychom mohli pak považovat za soubor všech veřejných (příp. i smíšených) institucí. Jak již bylo řečeno, instituce tvoří jedinec, tedy část veřejné instituce nazveme „veřejným jedincem“⁶. To je především takový subjekt, který získal legitimitu rozhodovat o veřejných institucích ve svobodných volbách (např. člen zákonodárného

---

⁵ Současná nejčastější forma v průmyslově vyspělých zemích.

⁶ Jsem si vědom, že vymezení pojmu „veřejný jedinec“ by zasluhovalo mnohem větší pozornost, zejména z hlediska filozofického.

sboru či samosprávy), či takový subjekt na který byla tato legitimita delegována (člen výkonné či soudní moci nebo pouhý úředník).

2.6. Organizace rentseekingových skupin

Pro to, jak se rentseekingové skupiny organizují, vzniklo pravděpodobně první vysvětlení v pojednání Olsona⁷. Ten uvádí, že *jedinci v určité skupině mají stejné zájmy či cíle, budou se snažit dosáhnout společným úsilím. Z toho lze tedy přisoudit velkou pravděpodobnost, že jedinec se hůře stane rentseekerem, jelikož jeho síla dosáhnout na „entitlement“ umožňující získání renty je nižší a může být i zanedbatelná.*

K nákladům organizace skupin potom Olson správně konstatuje, že organizace malých skupin je obvykle levnější a snadnější (relativně) než organizace velkých skupin. Dá se tedy předpokládat, že kolektivní jednání menších skupin bude mít větší šanci na úspěch. Hlavním důvodem bude zejména to, že jakmile se skupina zvětší, jedinec – *příslušník skupiny ztrácí zájem a motivaci dále tak usilovně pracovat pro skupinu.*

2.7. Náklady rentseekingu

Mezi základní náklady rentseekingových skupin patří zejména náklady na poradenské a právní firmy (nejen spojené či spřízněné se současnou vládou), mediální agentury, public relations, reklama, různé analýzy, osobní náklady lobbyistů, nákup informací a v neposlední řadě také úplatky.

Tyto náklady jsou jistou ztrátou. Jsou totiž vynaloženy na aktivity namísto toho, že mohly být použity na rozvoj odvětví, ve kterém rentseeker působí. Zpočátku mohou působit prorůstově v chráněné oblasti, nicméně v delším časovém období a globálním kontextu mají rentseekers problém v konkurenci uspět.

Obecně totiž platí, že firmy mají dvě možnosti způsobu uplatnění se na trhu. První možností je přizpůsobit se současnému trhu, druhou mohou být rentseekingové aktivity. Současně může nastat i kombinace obojího. Subjekty trhu s velkým tržním podílem pak tendují k poslední variantě. Obecně lze však usoudit, že chování subjektů na trhu záleží na nákladech na rentseeking. Tzn., že tam, kde jsou vlády méně ochotné poskytovat ochranu, subjekty trhu zvolí spíše přizpůsobení.

---

⁷ Olson, Mancur [1965]. The Logic of Collective Action: Public Goods and the Theory of Groups (Revised edition ed.). Harvard University Press. ISBN 0-674-53751-3.

Existují také odvětví, která nemají šanci bez monopolního postavení či státních dotací přežít⁸. Naopak v některých odvětvích může být po zastavení monopolu ještě určitá šance, že subjekty se dokážou na trhu přeorganizovat (inovovat, hledat nové příležitosti a trhy) a uspět i na volném trhu. Jiní naopak budou hledat odbyty pro své produkty na mezinárodním trhu, což povede k tomu, že z rentseekerů se stanou zastánci volného trhu, jelikož jejich exportní možnosti budou záviset na opačném importním vztahu se sousední zemí.

2.8. Možnosti získání renty – obecné aspekty

Rentu je možné získat, pokud se podaří splnit jeden z následujících cílů, které spočívají v zavedení:

- **zdanění** (taxation) – jedná se o zdanění konkurenčních produktů, nebo o osvobození od zdanění vlastního produktu
- **dotace, příspěvky** (government spending) – dosažení toho, že určité odvětví bude dotováno nebo na produkci určitých statků budou poskytovány příspěvky, nebo příspěvky budou poskytovány určitým skupinám obyvatelstva
- **bariéry vstupu** (regulation) – zavedení monopolů (administrativní monopoly) na určitou ekonomickou činnost.

Hlavní argument pro zavádění zdanění, dotování či realizaci bariér vstupu spočívající v ochraně domácího trhu před dovozem, je postaven na panické hrůze z toho, že klesne zaměstnanost v domácím chráněném odvětví při dovozu levnějšího zboží. Dotčení producenti navrhují tedy konkurenční cenovou výhodu kompenzovat uvalením cla, které vyrovná cenu domácí a zahraniční produkce. Např. Hazlitt⁹ tento mýtus rozbíjí námitkou specializace dovozu (přínos spočívá v dovozu zboží lepšího zboží), ale také tím, že cla nejvíce uškodí právě domácím spotřebitelům, jelikož zvyšují cenu jimi poptávaných produktů (na které byly uvaleny cla).

Další vyvolanou distorzí je také to, že se výrobní prostředky uměle drží v chráněném odvětví, namísto toho, aby se přesunuly do produktivnějších oblastí. Clo tedy prospívá pouze chráněným skupinám, opět na úkor ostatních. Pro dotace zase připadá Hazlittův obdobný příklad uvedený rčením, že „*patologický strach z dovozu může překonat už jen patologická touha po vývozu*¹⁰, který pak následně znamená státní zásahy ve formě exportní politiky. Ta spočívá zejména v subvencování vývozu nebo poskytování rizikových úvěrů nebo přímých darů cizím státům na nákup domácí výroby.

---

⁸ Například firmy poskytující dotační poradenství, v dnešním světě se hovoří však i o zemědělském odvětví v současné podobě, které je „předotované“.

⁹ Henry Hazlitt, *Ekonomie v jedné lekci*, Liberální institut, 1999, ISBN 80-902701-2-3.

¹⁰ Tamtéž, str. 72.

Rentseekingové cíle je možné prosazovat na různých úrovních – centrální na úrovni vlády a tvorby legislativy, krajské, obecní. Rentseeking se také vyskytuje v soukromém sektoru, zejména ve velkých firmách, bankách apod.

2.9. Lze rentseekingu zamezit?

Z výše uvedeného lze dovodit, že čím nižší míra státních zásahů a vyšší míra ekonomické svobody, tím jednodušší cesta změny a návratu k efektivnosti. Ke změnám zpravidla dochází v obdobích krize, při zavádění další a další regulace, liberalizací odvětví, změnou vládní politiky a jejích cílů, kdy může dojít k zamezení rentseekingových aktivit a ke zvýšení nákladů rentseekingu, kdy už se dobývání renty nemusí vůbec vyplatit.

2.10. Model rentseekingu A. O. Krueger

Dle dostupné literatury jako první použila **pojem** rentseeking Anne Osborn Krueger, profesorka ekonomie na University of Minnesota ve svém díle *The Political Economy of the Rent-Seeking Society*¹¹ v jednoduchém modelu z roku 1974.

Krueger tvrdí, že každá tržní ekonomika v současném světě čelí vládním zásahům. Tyto vládní zásahy pak zvýhodňují určité skupiny před ostatními. Toto zvýhodnění lze pak kvantifikovat jako určitou rentu. To, že dokážeme velmi přesně odhadnout rentu, tedy přínos pro určitou skupinu a náklady na její získání, pak způsobuje to, že jednotlivé skupiny mezi sebou soupeří za účelem získání renty. Tato soutěž může být buďto legální nebo nelegální (za pomoci úplatků, korupce, pašování a vytváření černého trhu).

Úkolem, v té době poměrně ojedinělé analýzy, bylo především popsat model rentseeking aktivit, které vznikají především v oblasti kvantitativních restrikcí (dovozních kvót) v oblasti mezinárodního obchodu.

Předpokládané závěry modelu jsou podobné hypotéze této práce:

1. konkurenční rentseeking vede k ekonomice, která se nachází pod transformační křivkou¹²

---

¹¹ A.O. Krueger, *The Political Economy of the Rent-Seeking Society*, *The American Economic Review*, June 1974, Vol. 64, No. 3, strana 291-303

¹² Production possibility frontier (křivka produkčních možností), transformační křivka pak vyznačuje množinu všech možných kombinací změny statku A ve statek B, které nezmění velikost produkce.

2. celková společenská ztráta spojená s dovozní kvantitativní restrikcí (dále jen dovozní restrikce) je jednoznačně vyšší, než jaká by byla ztráta z celního zatížení shodného s dovozní kvantitativní restrikcí
3. výsledkem konkurenčního rentseekingu je odlišnost mezi soukromými a společenskými náklady rentseeking aktivit.

Pokud jsou uloženy kvantitativní restrikce na určité dovozy, pak se tak stane prostřednictvím nějakého privilegia, například dovozní licence. Tato licence se pak může jednoduše stát další komoditou. Krueger pak uvádí, že může být poměrně přesně odhadnut vliv uvalení cla ve srovnání s ekvivalentním uvalením dovozních kvót a opačně. Dále pak tvrdí, že alokační efektivita se však může lišit podle toho, kdo obdrží dovozní licenci.

Následky tohoto stavu jsou jasně předvídatelné. Jednotliví aktéři rentseekingových činností mezi sebou soupeří, na což jsou obětovány zdroje. Krueger v té době považovala za velmi obtížné stanovit stupeň konkurence z důvodu neexistence empirických dat.

Existují tři základní mechanismy jak udělit dovozní licenci. Krueger jako první uvádí, že licence jsou rozděleny mezi dovozce proporcionálně podle kapacit firem.

Důsledkem toho je pak následující:

- (1) firmy mají přebytečné kapacity vzhledem k importním restrikcím,
- (2) firmy mohou i nadále zvyšovat své kapacity v důsledku očekávání, že obdrží dodatečné dovozní licence.

Pokud (2) platí, lze předpokládat, že firmy budou mimo investování do dodatečných kapacit obětovat také prostředky v soutěži o dovozní licence. Dalším druhem licencování je takový mechanismus, že firmy obdrží licence poměrným dílem dle svých žádostí o licenci. Vstup je tedy volný, ale platí, že každý dovozce uskuteční méně, než by uskutečnil v systému bez licencí. Třetí druh licencování je založen na rozhodnutí vládních úředníků. Zde vstupuje do hry ještě další faktor a to je ovlivnění pravděpodobnosti, že dovozce licenci skutečně obdrží¹³. V takovém případě se pak vládní úředník může stát částečným příjemcem renty.

Krueger ve svém závěru konstatuje, že společenské náklady kvantitativních restrikcí jsou shodné jako restrikce za pomoci cel plus hodnota získávaných rent. Zatímco analýza byla věnována především

---

¹³ Např. stěhování sídla firmy do hlavního města, ale i nelegální úplatky, zaměstnávání příbuzných vládních úředníků, zaměstnávání vládních úředníků poté co přestanou vykonávat svou funkci.

srovnání těchto dvou omezení dovozu, uvádí i několik dalších oblastí, kde dochází k dalším případům rentseekingu, např.:

- antimonopolní zákonodárství způsobuje nižší než optimální velikost firem
- institut minimální mzdy způsobuje DWL¹⁴ a způsobuje vyšší nezaměstnanost
- stropy na úrokové sazby vedou k vyšší konkurenci mezi bankami a způsobují růst bankovních poplatků
- regulace jízdného taxi prodlužuje například čekací doby.

Každá z těchto aktivit může vést jedince, aby soutěžil o získání renty. V každém případě ale dochází k břemenu DWL.

Konstatuji, že žádná z tržních ekonomik není čistě tržní, tj. bez vlivu státních zásahů. Z toho pak nezbytně vyplývá, že všechny tržní ekonomiky obsahují takové restriktce, které generují rentseeking aktivity. Zajímavé je také srovnání dvou extrémních možností:

- v systému bez jakýchkoliv restriktcí budou firmy za účelem zisku investovat do nových technologií, správně předpokládat změny na trhu, adaptovat se tržním podmínkám atd.;
- naopak v systému s plnou restriktcí je pro firmy rentseeking jedinou možností jak vůbec dosáhnout zisku, v takovém případě pak firmy obětují své zdroje k získání renty.

2.11. Rentseeking na straně veřejných jedinců

Rád bych ještě zmínil pro rentseeking velmi důležitou část analýzy. Krueger mimo jiné svém příspěvku tvrdí, že existence úplatku (budeme ho považovat za transferovou platbu) vládnímu úředníkovi může ovlivnit rozhodnutí jedinců stát se právě vládním úředníkem. Dle jejího názoru lze předpokládat, že k získání zajímavého místa ve vládních službách je nutné lehce nadprůměrné vzdělání.

Teorie lidského kapitálu pak hovoří, že každý investuje do svého vzdělání dle očekávaných budoucích výnosů. Pokud tedy jedinec zjistí, že práce ve státních službách mu zajistí jednak pravidelný a legální příjem a navíc zajímavý neoficiální příjem, lze tedy dovodit, že bude zřejmě existovat převis nabídky jedinců hledajících pracovní místo ve státních službách nad poptávkou po těchto zaměstnancích, a dále zvýšená poptávka po vzdělání odpovídající zaměstnání ve státních službách.

Nemyslím si, že by bylo na druhou stranu ale správné z výše uvedeného dovozovat, že každý jedinec je motivován dodatečným příjmem ve formě úplatků, nebo že neexistence úplatků by způsobila

---

¹⁴ Z anglického Deadweight loss – tzv. náklady mrtvé ztráty.

rozpad vládních institucí. Navíc lze předpokládat existenci konkurence v poptávce vstupu do vládních služeb.

2.12. Metodologické problémy zkoumání rentseekingu – použití vhodné metody

Dle mého názoru je potřeba zkoumat fenomén dobývání renty za použití co nejvíce individualistických metod. Naopak metody syntetické až kolektivistické jsou hojně využívány zejména pro ospravedlnění rentseekingových aktivit. Jako vhodná by mohla být pro pokročilé zkoumání metoda kompozitivní, jejíž plné použití však přesahuje rámec a rozsah této práce. Nicméně se v závěru své práce pokusím prostřednictvím této metody shrnout poznatky. Pro úplnost uvádím základní charakteristiku metodologie a také její uplatnění. Autorem kompozitivní metody je F. A. Hayek¹⁵.

Za prvé, považuji za nutné vysvětlit, v čem kompozitivní metoda spočívá. Je založena na předpokladu, že jednotlivec (člověk) a jeho postoj je známou veličinou, jejíž kombinací pak může vysvětlován jev komplexní. Poté, zkoumání a popisování jednotlivých jevů bude tvořit strukturu jevu komplexního.

Vzhledem k tomu, že je Hayek přísným zastáncem principů subjektivismu, který spočívá zejména v rozhodování na základě tzv. utilitárních veličin (tzn. hledících především na vlastní užitek, prospěch, ale i prospěšnost), lze už jen z tohoto dovodit příklon k použití individualistické metodě zkoumání společenských jevů – toto platí pro zkoumání v oblasti společenských věd, viz dále této kapitole.

Za druhé, Hayek prokazuje, že existuje podstatný rozdíl mezi společenskými a přírodními vědami. Pro lepší pochopení výše uvedeného, si dovoluji uvést základní podstatu zkoumání ve vědách přírodních. Zde je totiž obvykle pozorován nejprve jev komplexní a z tohoto jsou pak určeny jednotlivé prvky (tedy původně neznámé), ze kterých se tento jev skládá. Ostatně autor díla uvádí celkem zdařilou kritiku zavádění vědeckých metod z oblasti přírodních věd do oblasti věd společenských, tzv. „scientismus“.

Za třetí, dle mého názoru, chybnou aplikací metod věd přírodních do věd společenských dochází ke zkoumání věd společenských prostřednictvím studia společenských celků (skupin). Tyto celky, i když jsou tvořeny jedinci, nemají totiž vlastní vůli (nadání rozhodovat, učinit volbu na základě utilitaristického kritéria). Pro zjednodušení je tedy vhodné nazvat výsledek vůle jedinců zájmem

---

¹⁵ F. A. Hayek, *Kontrarevoluce vědy: eseje o zneužívání rozumu*, Liberální institut, 1995. ISBN 8085787873

skupiny, celku. Toto je patrné i z Hayekova předpokladu, že „společenské celky samy o sobě neexistují – „nežijí vlastním životem“.

Za čtvrté, je vhodné vysvětlit přínos, případně využití kompozitivní metody v souvislosti s právní vědou a vůbec souvislosti s normotvorbou jako základem pro existenci dobývání renty. Iuris prudentia je zcela zajisté společenskou vědou, která zkoumá z různých hledisek právo a právní systémy. Právo se dělí na právo přirozené a právo pozitivní. Právem pozitivním je pak soubor platných právních norem, které jsou stanovené státní autoritou, stejně jako vynucování jeho dodržování. Vzhledem k rozsahu možného uvažování přínosu kompozitivní metody se omezím pouze na možnou roli při tvorbě objektivního práva. To je obvykle (např. ČR) formulováno výkonným (vláda, VÚSC) nebo zákonodárným orgánem (poslanec, skupina poslanců, senát).

Dochází tedy k tomu, že jedinec (malá skupinka jedinců) formuluje závazná pravidla chování platná pro celospolečenský systém. Je jasné, že produktem takové činnosti mohou být poté taková pravidla, které nutně vedou ke společenské neefektivnosti. Důvodem se pak zcela jistě stává právě fakt, že tyto pravidla jsou tvořena na základě charakteristik chování skupin nebo celé společnosti jako celku. V tom tkví také zásadní rozdíl mezi právem pozitivním (viz. výše) a právem přirozeným. V právu přirozeném fungují totiž samoregulační principy (spontaneita, adaptace, sebeuspořádání, samoregulovatelnost, aj.).

Osobně považuji přirozené právo za nadřazené právu pozitivnímu, jelikož je obvykle nezávislé na vůli zákonodárce, a právo pozitivní by mělo být vždy formulováno na základě práva přirozeného. Ne vždy k tomu však dochází. Zákonodárci totiž vždy sledují i jiné zájmy a prospěch. Tím narušují přirozené lidské chování – chování jedinců. Toto jednání je však dle kompozitivní metody nutné zkoumat, abychom dospěli (alespoň k omezeným) závěrům ohledně chování skupin a celků, tzv. sociálních jevům.

Závěrem si dovoluji vyslovit i svůj příklon k použití individualistické metody při zkoumání společenských a zejména ekonomických jevů než k poznání prostřednictvím tzv. kolektivistické metody, a to právě proto, že věřím, že to, co utváří efektivní sociální systémy, jsou spíše individuální aktivity jedinců založené na svobodném rozhodování a uspokojování vlastních zájmů. A toto platí vždy i pro jedince, kteří tvoří pravidla pro ostatní!

Jak je patrné z výše uvedeného, kompozitivní metoda nám zcela jistě pomůže analyzovat rentseekingové aktivity i z hlediska právního, avšak měla by být zcela jistě užívána při zkoumání jevů z pohledu ekonomického, které vysvětluje chování jedinců podle závazných právních pravidel.

3. Rentseeking v ČR: vymezení pojmů, proces dobývání renty, formy, nástroje,

Nejmocnější silou ve vesmíru je skupinový zájem – A. Einstein

Tato kapitola vychází z dlouhodobého zájmu autora této práce o prostředí rentseekingu v ČR ve veřejném i soukromém sektoru, zájmu o ekonomii veřejného sektoru¹⁶ a z vlastních poznatků dosažených při ekonomické znalecké činnosti, řízení veřejných i soukromých investičních projektů a organizaci veřejných zakázek.

3.1. Redefinice pojmu zájmové skupiny

Pozitivní vymezení

Zájem bychom mohli definovat jako vnitřní psychický stav, při kterém něčemu věnujeme pozornost nebo zvědavost. Skupina je uskupení dvou a více jedinců, které se sdružují za určitým účelem / cílem nebo protože mají určité vlastnosti. Uvnitř skupiny obvykle platí určitá pravidla chování a organizace. Zájmová skupina je pak agentura, která se specializuje na prosazování skupinových nebo parciálních zájmů a soutěží o zdroje, které mohou být získány v politickém procesu. Jednajícího člena / zástupce agentury nazveme také agentem.

Negativní vymezení

Zájmové skupiny nejsou politické strany, tedy uskupení jednotlivců, které usiluje o získání státní moci a vládnutí, a to ani když je sdružení v politických stranách založeno na společném zájmu.

Rozdíl mezi politickou stranou a zájmovou skupinou spočívá v tom, že se politické strany účastní politické soutěže na politickém trhu, kdežto zájmové skupiny nikoliv. Zájmové skupiny tedy přednostně neusilují o výkon státní moci prostřednictvím politické moci, ale spíše o působení na představitele všech složek moci (především zákonnou a výkonnou). Je však možné, aby se ze zájmové skupiny stala politická strana (např. Hnutí důchodců za životní jistoty => Důchodci za životní jistoty,

---

¹⁶ Autor je rovněž studentem doktorského studia na katedře veřejných financí fakulty financí a účetnictví Vysoké školy ekonomické.

Strana zelených se formovala po revoluci z lidí, kteří působili v rámci ekologických sdružení a iniciativ¹⁷).

Za politický trh považujeme místní (území určitého státu, územní jednotky) a časový (předvolební a volební období) prostor, v jehož rámci se setkává nabídka politických stran a jednotlivců (subjekty nabídky) s poptávkou po činnosti politických stran (způsobem vládnutí), kde jako subjekty poptávky vystupují zejména občané, ale právě také zájmové skupiny.

3.2. Proces utváření zájmových skupin a dobývání renty - obecně

Formování zájmových skupin se děje v několika fázích:

1. formulace a definice zájmu
2. utvoření seskupení
3. zvolení vhodných nástrojů a cílové skupiny prosazování zájmů, načasování
4. realizace.

3.2.1. Formulace a definice zájmu

Formulace a definice zájmu se provede tak, že se nalezne nejbližší společný rodový nebo druhový pojem tak, aby rozdíl mezi jednotlivými parciálními zájmy byl co nejmenší. Definování může být provedeno pozitivně (vyjmenování co zájem je) nebo negativním vymezením (širší vymezení a vyjmenování co zájem není). Obvykle dochází k různým reformulacím zájmu v průběhu času a existence zájmové skupiny, která tím reaguje na změnu vnějších okolností, nebo například na již dosažený cíl. Cíle a požadavky musí být formulovány jasně a srozumitelně tak, aby jim porozuměli jednak adresáti, ale aby jim byla schopna v určité míře porozumět i široká veřejnost.

3.2.2. Utvoření seskupení

Jakmile je alespoň trochu vhodně formulován zájem, začíná proces **kreace vhodného subjektu**, který bude zastřešovat utvořené seskupení.

Obvykle vznikají tyto formy:

1. **občanské sdružení**¹⁸ - je základní formou realizace základního lidského práva na sdružování, Sdružení jsou právními osobami. Sdružovat se lze do:

---

¹⁷ http://www.tyden.cz/tema/kostrbata-historie-zelenych_260.html.

¹⁸ Úprava je obsažena v čl. 20 Listiny základních práv a svobod a v zákonu č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů.

- spolků,
- společností
- svazů
- hnutí
- klubů
- odborových organizací
- jiných forem občanských sdružení (výčet je tedy demonstrativní).

Zajímavé je ustanovení §3 zákona o sdružování, které teoreticky zakazuje vyloučení nečlena ze získaných oprávnění pro určitou zájmovou skupinu tím, že:

- nikdo nesmí být nucen ke sdružování, k členství ve sdruženích ani k účasti na jejich činnosti. Ze sdružení může každý svobodně vystoupit.
- Nikomu nesmí být občansky na újmu, že se sdružuje, že je členem sdružení, že se účastní jeho činnosti nebo jej podporuje, anebo že stojí mimo ně.

Obdobný zákaz nalezneme i v §5 zákona o sdružování a totiž, že: sdružení nesmějí vykonávat funkci státních orgánů, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak. Nesmějí řídit státní orgány a ukládat povinnosti občanům, kteří nejsou jejich členy. Naopak jisté oprávnění je jim přiznáno na základě petičního práva v §18 zákona o sdružování občanů¹⁹. Lze tedy konstatovat, že zájmové skupiny působící pod touto formou sdružení, mají umožněno působit na státní orgány pouze prostřednictvím petic, naopak nesmějí řídit státní orgány. Navíc lze dovodit z ustanovení § 3 zákona o sdružování občanů jisté právo se nesdružovat. Nedovolená jsou také sdružení, která sledují dosahování svých cílů způsoby, které jsou v rozporu s ústavou a zákony. V případě, že by byla taková činnost sdružení prokázána, bylo by možné sdružení zrušit (§12).

2. **zájmová sdružení právnických osob**²⁰ - přímo určena k ochraně zájmů nebo k dosažení jiného avšak zákonného účelu, který neporušuje dobré mravy a nesmí vést k vytvoření monopolu. Nevýhodou je, že musí být založen pouze právnickými osobami (tedy je nevhodný pro zájmovou skupinu, jejíž členy jsou i fyzické osoby). Jedná se o korporaci, disponuje tedy právní subjektivitou. Zakládá se buď zakladatelskou smlouvou, nebo na ustavující členské schůzi. Registrace probíhá před krajským úřadem.

¹⁹ V souladu s cíli své činnosti mají sdružení právo obracet se na státní orgány s peticemi.

²⁰ § 20f až § 20j zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník.

3. **odborníky** – jsou obvykle sdružení zaměstnanců nebo sdružení těchto sdružení zaměstnanců, jejichž hlavním cílem je prosazování zejména pracovních, hospodářských, sociálních a jiných zájmů. Jelikož se sdružování do odborů řídí právní úpravou obsaženou v zákoně o sdružování občanů, platí o odborech výše uvedené. Odbory jsou speciální zájmovou skupinou, která má určitá široce vymezená oprávnění vyplývající hlavně z:
- a. přímo závazných mezinárodních úmluv o lidských právech, zejména:
    - i. Mezinárodní pakt o občanských a politických právech (č. 120/1976 Sb.)
    - ii. Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech (120/1976 Sb.)
    - iii. Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (1950, 209/1992 Sb.)
    - iv. Evropská sociální charta (1961, č. 14/2000 Sb. m. s.)
    - v. Listině základních práv a svobod
  - b. Listiny základních práv a svobod (č. 2/1993 Sb.)
    - i. čl. 19 – svoboda shromažďovací:
    - ii. čl. 20 – svoboda spolčovací:
    - iii. čl. 27 – právo se odborově organizovat a právo na stávkou:
    - iv. čl. 26 – právo na práci:
  - c. Zákoníku práce (č. 262/2006 Sb.), zejména v:
    - i. § 286 - § 287 Působnost odborových organizací v pracovněprávních vztazích v jednání za zaměstnance a informování a projednání
    - ii. § 320 - § 323 Oprávnění odborových organizací, organizací zaměstnavatelů a kontrola v pracovněprávních vztazích
    - iii. a další dílčí oprávnění v jednotlivých ustanoveních (například souhlas odborové organizace s výpovědí pracovního poměru členovi orgánu odborové organizace²¹)
  - d. Zákon o kolektivním vyjednávání (č. 2/1991 Sb.) - upravuje kolektivní vyjednávání mezi odborovými organizacemi a zaměstnavateli nebo jejich organizacemi, za případné součinnosti státu, jehož cílem je uzavření kolektivní smlouvy.

Díky všem výše zmíněným uvedeným privilegiím a propojení klíčových postav odborů s politickými stranami považují odborové organizace za zájmové skupiny s téměř nejsilnějším potenciálem prosazovat své zájmy, skoro stejným jakým disponují politické strany.

---

²¹ §61, odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce

4. **profesní sdružení** – jsou obvykle neziskové sdružení jednotlivých členů (fyzických nebo právnických osob) na základě profesního (obor pracovní činnosti, povolání) principu. Jejich cílem je zastupování profesních a hospodářských zájmů. Sdružují se do právních forem výše uvedených.

5. **profesní komory** – jsou zpravidla více institucionalizované profesní organizace, které dosáhly vyššího stupně oprávnění a monopolizace. Historicky je možné je přirovnat k cechům, které vznikaly již ve středověku, a jejichž náplní bylo hájit zájmy členy, bránit vstupu do odvětví nečlenům, ale i cenově regulovat produkované statky. V ČR existuje celkem 12 komor s povinným členstvím. Jejich právní úprava je obsažena ve zvláštních zákonech. Viz. přehled a analýza ve čtvrté části této práce.
  - a. Česká advokátní komora
  - b. Notářská komora
  - c. Exekutorská komora
  - d. Komora auditorů ČR
  - e. Komora daňových poradců ČR
  - f. Česká lékařská komora
  - g. Česká stomatologická komora
  - h. Česká lékárnická komora
  - i. Komora veterinárních lékařů
  - j. Komora patentových zástupců
  - k. Česká komora architektů
  - l. Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě

Po analýze příslušných zákonů lze konstatovat, že členství v těchto komorách je povinné, tudíž profesní činnosti nemohou být vykonávány nikým, kdo není zapsán jako člen nebo je mu členství pozastavené, resp. přerušené. Určitou změnu přinesl vstup do EU a harmonizace právních předpisů, které zavedlo ve většině případů institut (založený na uznání členství v komoře členských států EU) tzv. usazeného nebo hostujícího člena, umožňující vykonávat profesní činnosti po splnění často zjednodušených podmínek.

Existují však i dvě komory, které jsou založeny zákonem²² a jejichž členství není povinné. Lze je taktéž považovat za silné zájmové skupiny. Jedná se o:

---

²² Zákon č. 301/1992 Sb. o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky.

- a. Agrární komora ČR
- b. Hospodářská komora ČR

Pro úplnost uvádím, že mimo výše zmíněné nalezneme i například Komoru záchranářů²³, nebo například Česká komora odhadců majetku²⁴, které jsou však profesním sdružením dle zákona o sdružování, nikoliv tedy komorou vzniklou nebo předpokládanou na základě zákona.

6. **obchodní společnosti a družstva** podle obchodního zákoníku

- a. **obchodní společnosti** vystupují jako samotné zájmové skupiny velmi zřídka, na co však velmi často narazíme, jsou specializované poradenské firmy, které se prosazováním zájmů přímo zabývají. Mezi nejaktivnější bych zařadil přední poradenské firmy jako PricewaterhouseCoopers, KPMG, Deloitte a Ernst & Young, případně rostoucí BDO, které mimo základních služeb (audit, daňové a účetní poradenství) poskytují i „jiné“ poradenské služby²⁵, ve kterých velmi často působí osoby dříve zaměstnané ve veřejném sektoru, které i nadále zůstávají činné v různých odborných a poradenských komisích. Dále je možno pak zmínit různé PR agentury, poradenské společnosti založené bývalými státními úředníky, banky, finanční skupiny, ostatní velké společnosti s vysokým potenciálem prosadit svůj zájem (ČEZ, dříve Telecom, Česká pošta, atd.) a jiné.
- b. **družstva** – obchodní zákoník výslovně umožňuje družstvu mimo podnikání také zajišťovat hospodářské, sociální nebo jiné potřeby svých členů²⁶.

- 7. **sdužení bez právní subjektivity** – jedná se o takové sdružení, které je založeno smluvním vztahem, není nadáno právní subjektivitou a obvykle zaniká po splnění jednorázového účelu (účast na rozsáhlé veřejné zakázce, prosazení zájmu).

Důležitým aspektem této fáze je mimo vyhledání všech subjektů se shodným zájmem i **identifikace potenciálních nepřátel a odpůrců.**

3.2.3. Zvolení vhodných nástrojů a cílové skupiny prosazování zájmů, načasování

---

²³ <http://www.komorazachranaru.cz>.

²⁴ <http://www.ckom.cz>.

²⁵ Tzv. government affairs / relations.

²⁶ §221, odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.

Zvolení vhodných **nástrojů** a **cílové skupiny určené** k prosazení zájmů je třetí etapou celého procesu. Podobou této činnosti je buďto **prosazení nového** stavu nebo **obhajoba současného** výhodného stavu s cílem zabránit změně.

1. **cílová skupina zájmu** – jedná se o osoby, které mohou vyhovět požadavkům, obvykle to jsou členové zákonodárského sboru nebo vlády či státního úřadu. Zde je nutné zvolit také vhodnou pozici nebo konkrétní osobu, na kterou je potřeba se zaměřit, jelikož obvykle jen několik málo členů celého sboru je schopné takovou změnu iniciovat a prosadit (předsedové poslaneckých klubů, aj.).

Prosazování zájmů lze zjednodušit do následujících skupin takto:

- **přímá účast** (předkládání návrhů na nové zákony nebo na změnu zákonů – samozřejmě prostřednictvím osob se zákonodárnou iniciativou)
- **účast prostřednictvím lobby a zájmových skupin**
- **sociální dialog** – **vláda**, zástupci **zaměstnanců** (odborníci) – zejména Českomoravská konfederace odborových svazů, zástupci **zaměstnavatelů** – Svaz průmyslu a dopravy, Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR.

První dvě skupiny využívají širokou škálu všem možných metod a návazných prostředků, ty lze rozdělit do dvou skupin:

2. **přímé** – metody „**rifle**“²⁷ (adresování požadavků na jednoho či několik zákonodárců) a metoda „**shotgun**“ (kdy je snahou úspěšně adresovat požadavek na co největší počet zákonodárců), při využití zejména těchto prostředků:
  - a. dopisy, veřejné výzvy, telefonáty, emaily, konzultace
3. **nepřímé** – kde hlavním nástrojem je informační kampaň a působení na veřejnost (PR aktivity), kde nejvíce se využívají:
  - a. informační kampaně a kampaně v období voleb
  - b. shromáždění, demonstrace a protesty
  - c. veřejné výzvy, veřejné dopisy, veřejné diskuse
  - d. vzdělávání, tematické konference, zapojení akademického sektoru, využití soudních znalců
  - e. tiskové zprávy, články v novinách a časopisech, studie, odborné statě, využití statistických údajů
  - f. recepce, plesy, sportovní, kulturní a jiné společenské akce
  - g. placená reklama

---

²⁷ http://academic.cengage.com/resource_uploads/downloads/0495007374_78804.doc.

Další skupinou jsou **nelegální prostředky**, patří sem zejména korupce, podplácení, vydírání a jiné formy psychického nebo fyzického násilí, zneužívání a obchodování s informací, zneužívání postavení veřejných osob, atd.

Neméně významnou částí přípravy je správné **načasování všech aktivit** (tzn. s dostatečným předstihem před klíčovým rozhodováním) a vytvoření **dostatečného finančního a organizačního zázemí**.

3.2.4. Realizační fáze

Zamýšlený a plánovaný cílový stav **realizací** výše plánovaných aktivit buď nastane, nebo nenastane.

Pokud nastane, tak se projevuje dobývání renty v ČR v těchto podobách:

- **existence monopolní** nebo jiné omezené tržní **struktury**, vzniklé:
  - o **státním zásahem** / zásahem nadnárodní autority (EU), vytvořením umělé bariéry vstupu do odvětví;
    - úřední (správní) licence – např. stavební povolení
    - zákonná licence – podniky notářů, advokátů, exekutorů, atd.
    - kvóty – zemědělské, celní dovozní kvóty, těžební
    - povolení – obchodování s vojenským materiálem
    - standardizace – v některých případech může potlačovat inovace a rozvoj nových odvětví
  - o nebo **přirozeným způsobem** – na základě nabídky a poptávky v rámci cenového mechanismu tržního prostředí, pak je snaha orientována na udržení monopolního zisku
- **veřejné subvence a pobídkové systémy**,
  - o dotace úvěrů (vládní záruky za úvěr, dotace k úrokům)
  - o daňové prázdny, úlevy na daních, daňová zvýhodnění
  - o sanace firem státem
  - o přímé dotace určité firmě (účelové, neúčelové)
  - o nepřímé formy pomoci (existence podpůrných agentur, poradenství)
  - o prohlášení veřejných činitelů
- **veřejné zakázky** – za hlavní příčiny lze považovat netransparentnost a neveřejnost zadávacího procesu, a možnost využívat diskriminační kvalifikační předpoklady.

3.3. Shrnutí klasifikace zájmových skupin

Na základě výše uvedeného pak rozdělují zájmové skupiny dle následujících znaků:

- podle **místní působnosti** (nadnárodní, celostátní, krajské, místní),
- podle **skupinového zájmu** (profesní / stavovské, komory / organizace, zaměstnavatelské / zaměstnanecké, obchodní skupiny, průmyslové svazy, sektorové svazy, spotřebitelské, think-tanky a vzdělávací instituce, ekologické; případně náboženské, sociální – generové, mírové, atd.)
- podle **podoby členství** (dobrovolné, povinné)
- podle doby **trvání** (stálé a dočasné, „spící“)
- podle **stupně vnitřní organizace** (silně organizované, organizované, se slabým organizačním zabezpečením, neorganizované)
- podle **síly prosadit své zájmy**
- podle **transparentnosti** (pravdivě informující o své činnosti, informující o činnosti ve snaze zakrýt i jinou činnosti, vůbec neinformující o činnosti)
- podle **intenzity použitých prostředků** (interest groups, pressure groups)

4. Empirická a aplikační část – případové studie

Cesta do pekel je dlážděna dobrými úmysly.

Nestačí však dobrý úmysl, záleží na tom, jak je uskutečněn.

- Bible

4.1. Obecně

Cílem této kapitoly je uvést **X** případových studií klasického dobývání renty prostřednictvím zakotvení privilegií a institucionalizace v českém právním systému. Účelem této části není hodnocení případného společenského přínosu jednotlivých případů, ani porovnání s ekonomickými náklady, případně ztrátami, zaměřím se pouze na analýzu jednotlivých případů a vlastní hodnocení z pohledu dobývání renty. Tento přístup jsem zvolil i jako zastávce volného trhu a kritik hojně využívaného keynesiánského přístupu, tj. ekonomie podporující a ospravedlňující státní zásahy do volné tržní soutěže.

Jako hlavní argument pro níže uvedené případy si dovoluji použít základní pravidlo od Frederica Bastiata²⁸ uvedené na příkladu s rozbitou okenní tabulí. Na první pohled se může zdát jako užitečné, když rozbijeme kamenem okno, jelikož ho budeme muset dát zasklít a tato činnost přinese práci a bohatství pro sklenáře. To je to, co je vidět. Pokud bychom se na celou záležitost podívali i z jiného pohledu, tak částku, kterou zaplatíme sklenářovi, již nebudeme moci vynaložit na nákup jiného zboží nebo služby. Tento fakt již bohužel na první pohled vidět není.

Pro úplnost připomínám, že na podobném principu funguje i jiná ekonomická veličina – náklady obětované příležitosti²⁹, které představují hodnotu druhého statku či činnosti, které se musíme vzdát ve prospěch jiného statku, resp. činnosti. Za hlavní rozdíl bych však považoval, že v případě nákladů obětovaných příležitostí se jedná většinou o dobrovolnou volbu jedince, kdyžto v níže analyzovaných případech se jedná o důsledek ovlivněné státní hospodářské politiky a státních zásahů.

Důležitá je tedy implikace výše uvedené základního principu „co je a není vidět“ na oblast celého společenského systému. To znamená, že chceme-li někomu přilepšit, musíme druhého přinutit, aby se vzdal svého bohatství (případně jej převedl na stát například ve formě daní). Je proto velmi důležité rozlišovat mezi výdajem, co musí být a může být. Tedy možnost státu prostřednictvím úředníka ovlivnit směřování výdajů do určité oblasti.

---

²⁸ Frédéric Bastiat, Co je vidět a co není vidět a jiné práce, Praha 1998, Liberální institut, ISBN: 80-902270-6-6.

²⁹ Tento pojem poprvé použil Fridrich von Wieser, ve svém díle Theory of Social Economy (1914), citace dle <http://www.jstor.org/pss/1805913>

Ve této části diplomové práci se budu zabývat případy, které považuji v současné době za ukázkové případy dobývání renty i například z hlediska jejich významného dopadu na širokou společnost. Jedná se o následující:

- důchodová reforma
- příběh stravenek a jiných poukázek
- výjimky v daňových zákonech a reformy daňových zákonů
- fotovoltaika

V jednotlivých případových studiích uvádím vždy právní základ, konkrétní případy umožňující dobývání renty, důsledcích a informace o subjektu, případně jejich členech, které rentseekingové aktivity přímo vykonávají.

4.2. Důchodová reforma

Mezi uznaná základní lidská práva v ČR patří také dle článku 30³⁰ Listiny základních práv a svobod právo na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří a při nezpůsobilosti k práci, jakož i při ztrátě živitele. Tento článek je ústavním základem práva na sociální zabezpečení. Složkou tohoto práva je i právo na důchodové zabezpečení, tedy zabezpečení v případě dosažení určitého stáří. Toto právo je dosud významně zabezpečováno principy z předchozích období (vše zajistí stát), které vycházejí z monopolu státu při zabezpečování občanů na účet společenských spotřebních fondů³¹. Stárnutí populace v celé Evropské unii a s tím související a postupné snižování ekonomicky aktivních jedinců je v současné době hlavním motivem pro hledání nových uspořádání tak, aby tyto systémy byly co nejvíce ekonomicky soběstačné. Je proto nutné uvažovat i o jiných zdrojích financování tohoto práva nebo toto právo „změkčit“.

Právo na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří lze zabezpečit ze tří zdrojů (obvykle hovoříme o pilířích):

- prvním pilířem je tzv. průběžné financování³² spočívající na principu mezigenerační solidarity, tento pilíř je také nejvíce závislý na demografickém vývoji

---

³⁰ Článek 30 zákona č. 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod

(1) Občané mají právo na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří a při nezpůsobilosti k práci, jakož i při ztrátě živitele.

(2) Každý, kdo je v hmotné nouzi, má právo na takovou pomoc, která je nezbytná pro zajištění základních životních podmínek.

(3) Podrobnosti stanoví zákon.

³¹ Pavlíček a kol., Ústava a ústavní řád ČR, 2. díl, komentář, s. 248.

³² PAYG – pay as you go.

- druhou možností je tzv. fondové financování povinné, založené na zákonné povinnosti účastníků přispívat do zákonem určených fondů
- třetí variantou je pak dobrovolné spoření pro případ stáří, mezi které patří
  - o fondové financování dobrovolné – nejvíce tzv. penzijní připojištění³³, které spočívá v postupném investování do dlouhodobých kapitálových fondů
  - o individuální spoření jednotlivců do různých aktiv (finančních, nemovitostí, jiných majetkových hodnot, komerční pojištění atd.)

Bohužel se zapomíná na další dva možné zdroje zabezpečení ve stáří – starostlivost vlastní rodiny, zejména potomků a starostlivost dobrovolných organizací (nadace, církve) starající se o potřebné. Tyto dva způsoby totiž dle mého názoru silně posilují individuální odpovědnost³⁴.

Důchodová reforma v ČR nyní spočívá na úpravě jednotlivých parametrů a/nebo na částečné deetatizaci systému. Dobývání renty musíme tedy sledovat ve dvou oblastech:

- penzijní připojištění
- důchodová reforma

Penzijní připojištění – spočívá v dobrovolném pravidelném odkládání finančních částek do penzijních fondů při očekávání zhodnocení těchto vkladů a výplatě dle smluvního ujednání. Penzijní fondy³⁵ jsou nezávislé a soukromé finanční instituce, právnické osoby, akciové společnosti, které provozují systém penzijního připojištění. Ačkoliv je účast dobrovolná, stát ji stimuluje prostřednictvím dvou prostředků:

- daňové zvýhodnění,
  - o osvobození od daně z příjmů fyzických a právnických osob až do výše 24.000,- CZK / rok
    - u fyzické osoby - platba zaměstnavatele jako příspěvek na penzijní připojištění se státním příspěvkem poukázaný na účet jeho zaměstnance u penzijního fondu³⁶
    - u fyzické osoby - příspěvek zaměstnavatele na penzijní pojištění³⁷ (komerční pojištění)

³³ I zde je někdy dobrovolnost potlačena, jelikož mohou být přikázány kolektivní smlouvou.

³⁴ Současná snaha státu plošně ingerovat snad do všech oblastí sociální zabezpečení je dle mého názoru právě hlavním důvodem poklesu jednak individuální odpovědnosti jednotlivců a jejich mnohem vyšší míry spoléhání se na státní pomoc, ale také poklesu odpovědnosti a solidarity příslušníků rodiny vůči ostatním členům.

³⁵ Činnost penzijních fondů upravuje zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem.

³⁶ §6, odst. 9, písm. p), bod 1 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

³⁷ §6, odst. 9, písm. p), bod 2 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

- u fyzické osoby - příspěvek zaměstnavatele na pojistné, které hradí zaměstnavatel pojišťovně za zaměstnance na jeho pojištění pro případ dožití nebo pro případ smrti nebo dožití, nebo na důchodové pojištění³⁸ (komerční pojištění)
  - u fyzické osoby – odpočet od základu daně³⁹ jako příspěvek fyzické osoby na penzijní připojištění nebo pojištění až do výše 12.000,- CZK za rok,
  - zvláštní sazba daně 15%⁴⁰ - tedy snížená sazba daně na vyplácené dávky a vypořádání při zániku smluvního vztahu mezi účastníkem a finanční institucí
  - sazba daně z příjmu právnických osob – penzijních fondů nebo instituce penzijního připojištění⁴¹, sazba daně činí pouze 5% ze základu daně
  - daňová uznatelnost příspěvků zaměstnavatele zaměstnancům – na základě generální klauzule uvedené v §24 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, připomínám, že nárok musí být prokázán dle pracovní, kolektivní či jiné smlouvy
  - osvobození od placení sociálního a zdravotního pojištění z příspěvků do 24.000,- CZK / rok
- poskytování státních příspěvků⁴² - ten činí až 150 CZK měsíčně, jeho výše je odvozena od příspěvku účastníka systému a je degresivní, průměrný státní příspěvek účastníkovi činí 105 CZK⁴³

Důchodová reforma – přechod od státního financování k financování fondovému soukromému.

Jak již bylo naznačeno v úvodu, statisticko – demografický vývoj ukazuje, že současný stav zabezpečení pro případ stáří je nevyhovující, nedostatečný a plně zralý na reformu i v oblasti „odstátnění“ systému. Dle ministerstva práce a sociálních věcí patří mezi hlavní úpravy následující⁴⁴:

- možnost dobrovolného fondového penzijního spoření (tzv. opt-out) v podobě vyvedení 3% sociálního pojištění na soukromé individuální účty občanů ČR vedené **u penzijních společností** za podmínky další dodatečné vlastní platby minimálně ve výši 2% ze základu pro výpočet odvodu na sociální pojištění.
- dobrovolné vyvedení částky ve výši jednoho procenta mzdy, resp. vyměřovacího základu, potomků vůči svým rodičům, kteří jsou ve starobním důchodu. Tento bonus jim nebude

³⁸ §6, odst. 9, písm. p), bod 3 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

³⁹ §15, odst. 5 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

⁴⁰ §36, odst. 2, písm. n, s zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

⁴¹ §21, odst. 3 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

⁴² §29 zákona č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění.

⁴³ http://publikace.apfcr.cz/2010/cz_verze.html.

⁴⁴ <http://socialniporadce.mpsv.cz/cs/164>.

krácen ze mzdy, ani z jejich vlastního penzijního pojištění. Jde ryze o příspěvek státu, kterým budou moci děti svým rodičům v penzi “přilepšit“ pouhým souhlasem.

Tím tedy dojde zřejmě k přesunu od povinného průběžného systému do povinného fondového systému. Tato poměrně zásadní změna je samozřejmě příležitostí pro nastavení systému tak, aby vyhovoval především finančním institucím (fondům) působícím v této oblasti.

Činnost ministerstva je zcela jistě korigována profesní organizací - Asociací penzijních fondů ČR⁴⁵ (APF), která zastřešuje v současné době 10 poskytovatelů relevantních finančních produktů:

1. AEGON Penzijní fond, a.s.
2. Allianz penzijní fond, a.s.
3. AXA penzijní fond a.s.
4. ČSOB PF Progres, a. s.
5. ČSOB PF Stabilita, a. s.
6. Generali penzijní fond a.s.
7. ING Penzijní fond, a.s.
8. PF České pojišťovny, a.s.
9. PF České spořitelny, a.s.
10. PF Komerční banky, a.s.

Z výše uvedeného výčtu je možné z hlediska jejich vlivu konstatovat, že se jedná o nejvýznamnější poskytovatele finančních služeb, kteří jsou navíc součástí nejvýznamnějších českých finančních koncernů.

Zajímavý je také výčet tzv. přidružených členů APF, mezi které patří tři nejvýznamnější poradenské společnosti v ČR: Deloitte Advisory s.r.o., KPMG Česká republika,s.r.o. a Ernst & Young, s.r.o.

APF vznikla v roce 1996, jedná se o dobrovolné zájmové sdružení právnických osob, které má právní subjektivitu a je organizovaná v odborných komisích pro oblast informatiky, provozní správy fondů, legislativy, ekonomiky, etiky, pojistné matematiky, PR aktivit a vnějších vztahů. Dle stanov má za úkol zejména koordinovat, zastupovat, hájit a prosazovat společné zájmy svých členů, propagovat myšlenku penzijního připojištění, připomínkovat legislativní návrhy a jiná opatření, která se týkají oblasti penzijního připojištění a jiných zájmů penzijních fondů a iniciovat jejich změny. Za sdružení vystupuje prezident, 2 viceprezidenti a členové prezidia (7). Současným prezidentem je Ing. Jiří

---

⁴⁵ www.apfcr.cz.

Rusnok⁴⁶. Asociace neinformuje průběžně o svých aktivitách, omezuje se pouze na publikační činnost o základních oborových statistikách (Vývoj počtu účastníků, Průměrná věková struktura, Vývoj celkových aktiv, Vývoj příspěvků účastníků, Provozní náklady, Vývoj hospodářského výsledku, Vývoj stavu rezervních fondů, Vývoj průměrného příspěvku, Složení portfolia). Na veřejném blogu prezidenta Asociace se dočteme několika článků, poslední aktuální z nich napravuje údajné mýty o prosazování důchodové reformy právě prostřednictvím penzijních fondů⁴⁷.

Velikost trhu penzijního připojištění je přibližně 5,5 mil. účastníků, z čehož bylo v roce 2009 4,4 mil. účastníků se státním příspěvkem⁴⁸. Lze tedy říci, že při průměrném měsíčním státním příspěvku 105,- CZK na osobu činí velikost celkového ročního státního příspěvku na penzijní připojištění 5,5 mld. CZK⁴⁹. Obdobně by šlo postupovat také při kalkulacích daňového zvýhodnění.

Osobně považuji současný systém placení příspěvků na zabezpečení ve stáří za systém spíše daňový nežli pojistný. Do daňového práva se také prolíná systém privilegií vztahující se k účasti na dobrovolném penzijním pojištění, resp. připojištění. Zavedením soukromého pilíře je zcela jistě nutným krokem k rozložení rizika financování zabezpečení a také přenesením rozhodnutí o tom, která konkrétní finanční instituce bude dostávat příspěvek od jednotlivce, čímž dojde i posílení individuální odpovědnosti za vlastní osud ve stáří. Na druhou stranu je potřeba věnovat zvýšenou pozornost při formování systému, jednak vzhledem k velikosti transferu ze systému veřejného (MPSV, ČSSZ) do systému kvazi-soukromého (penzijní fondy, nedobrovolné spoření), který bude činit v počátečních fázích až 10 mld. CZK (3% z cca 330 mld. CZK, což je plánovaný příjem z pojistného na sociální zabezpečení na rok 2011⁵⁰, plus další 2% jako příspěvek plátce pojistného. Pozornost by se také měla soustředit na současné bariéry vstupu do odvětví (přísná regulace, požadavky na formu a základní kapitál). Lze konstatovat, že tento příspěvek pravděpodobně vytlačí a nahradí současný systém dobrovolného penzijního připojištění (za předpokladu, že budou odstraněny výše uvedené benefity).

---

⁴⁶ Jiří Rusnok byl v letech 1998-2001 ministr práce a sociálních věcí (ČSSD), (2001-2002) ministr financí, (2002-2003) ministr průmyslu a obchodu, od 2006 je předsedou představenstva ING Penzijní fond a.s., od 2010 také členem Národní ekonomické vlády ČR.

⁴⁷ <http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/jiri-rusnok.php?itemid=14432>.

⁴⁸ http://www.mpsv.cz/files/clanky/8905/Priloha_8.pdf, str. 6.

⁴⁹ Vlastní výpočet.

⁵⁰ www.mpsv.cz, www.cssz.cz.

4.3. Příběh stravenek a jiných poukázek

„Stravenkový příběh⁵¹“ v České republice je typickým učebnicovým příkladem dobývání renty.

Stravování zaměstnanců upravuje §236 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, kdy je dle odst. 1 zaměstnavatel povinen umožnit zaměstnancům stravování ve všech směnách, a to po nejdéle po 6 hodinách nepřetržité práce (§88, zákoníku práce). Z výše uvedeného tedy nevyplývá, že by byl zaměstnavatel povinen zajišťovat samotné stravování nebo poskytovat stravenky. Například ale na Slovensku je zaměstnavatel dokonce povinen zabezpečit stravování přímo na pracovišti nebo v jejich blízkosti⁵².

Zaměstnanci se obvykle stravují vlastními potravinami, ve vlastních podnikových jídelnách, nebo v podnicích veřejného stravování nebo výměnou potravin v prodejnách za stravenky⁵³. Zaměstnavatel může na stravování přispívat – buď přímo jídelně (restauraci) nebo prostřednictvím tzv. stravenek. Stravenky jsou tzv. ceniny k úhradě zboží nebo služeb, nahrazují hotové peníze a jejich hodnota je ekvivalentní hodnotě peněz. Jsou tedy platebním prostředkem k určitému účelu – na rozdíl od univerzálních peněz. Stravenky nemají samostatnou právní úpravu⁵⁴. Stravenky jsou vydávány v ČR na základě smluvního vztahu těmito společnostmi: Sodexo, Le Cheque Déjeuner, Edenred CZ a další.

Princip je založen na nákupu stravenek zaměstnavatelem v určitých nominálních hodnotách, za který se vydavateli poskytuje tzv. provize⁵⁵. Provizi platí jednak zaměstnavatel již při samém nákupu a jednak i příjemce stravenky, u kterého zaměstnanec stravenku utratí! Motivace tohoto obchodu vyplývá především z daňového zvýhodnění. Platná legislativa totiž umožní zahrnout do daňových nákladů až 55% hodnoty stravenky (max. 51,80 CZK)⁵⁶.

Vliv existence stravenek je potřeba zkoumat ze tří pohledů:

- 1) zaměstnavatel – nakupuje stravenku a platí provizi, která se pohybuje mezi 3 – 5%, je poměrně značně administrativně zatížen jejich evidencí a manipulací (je totiž vyloučen souběh v případech překážek v práci a služebních cest, případně je nutno hodnotu krátit)

⁵¹ Obdobně lze konstatovat i pro jiné poukázky typu režijní jízdenky, poukázky na rekreaci a jiné služby, atd.

⁵² §152, odst. 1, Zákoník práce 311/2001 Z.Z.

⁵³ Dle mého názoru jde spíše o smlouvu směnnou nežli kupní.

⁵⁴ Drobnou úpravu nalezneme např. v § 25 odst. 1 písm. e) zákona o účetnictví č. 563/1991 Sb.

⁵⁵ Provize je zdanitelným plněním z hlediska daně z přidané hodnoty.

⁵⁶ § 24 odst. 2 písm. j) bod 4 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů,

- 2) zaměstnanec – ten přijímá stravenku jako čistý benefit od svého zaměstnavatele a používá ji ke směně za zboží nebo služby, tento příjem je osvobozen od daně z příjmů⁵⁷ - obvykle pak zaměstnavatel předepisuje zaměstnanci k úhradě část, která není daňově uznatelná
- 3) společnost přijímající stravenky jako platbu za zboží nebo služby – tyto společnosti platí taktéž další provizi za zpětný odkup stravenek, tato provize dosahuje 3 – 7%⁵⁸ (v některých případech jiných poukázek i 15%)

Při získávání informací pro následnou analýzu jsem narazil na značnou nedobytnost výše jednotlivých provizí, za které jednotliví poskytovatelé prodávají a zpětně nakupují stravenky. Společnost Sodexo Pass Česká Republika a.s. pro jistotu už od roku 2005 nezveřejňuje ve Sbírce listin účetní závěrku. Ke konci roku 2010 došlo na trhu poskytovatelů poukázek k významné fúzi, kdy několik významných společností (Accor Services CZ, MENU SERVICE, SYAS , EXIT, EXIT Třebíč) přešlo na nástupnickou společnost Edenred CZ s.r.o. (hodnota přibližně 2,5 mld. CZK⁵⁹).

První snahy o zrušení stravenek sahají již do roku 2008, kdy se snažil současný ministr financí Miroslav Kalousek neúspěšně zrušit daňové zvýhodnění stravenek. V této souvislosti se objevila kauza, kdy se na veřejnost dostala prostřednictvím médií smlouva mezi firmou Sodexo Pass a lobbingovou agenturou no comment! s.r.o.⁶⁰, podle které měla agentura za 100 tisíc EUR zajistit stávající stav, tj. zabránit jakékoliv změně. V současné době usiluje vláda o zrušení daňového zvýhodnění stravenek, což chce zaměstnancům kompenzovat daňovou slevou (resp. bonusem).

Proti této snaze stojí profesní samosprávné sdružení Asociace provozovatelů poukázkových systémů (APROPOS)⁶¹. Tato agentura se spojila dohromady s Českomoravskou konfederací odborových svazů (ČMKOS). Argumentace⁶² spočívá na hodnocení přínosu stravenek (oblíbený benefit, dodatečný příjem, kvalitní stravování v pracovní době) a ztrát v případě zrušení daňového zvýhodnění (ztráta příjmu bez náhrady, ztráta dobrého stravování, ztráta možnosti neformálních setkání s kolegy). Lidé zřejmě však jíst nepřestanou. Druhá snaha je vedena společně s Asociací hotelů a restaurací, kde argumentace⁶³ spočívá na hodnocení přínosu restauracím (častější obědy zaměstnanců se stravenkami, zvýšení obratu restaurací, atd.) a hodnocení ztrát při zrušení stravenek (omezení obědvání v restauracích, omezení útraty v restauracích, propad obratu, ztráta pracovních míst).

⁵⁷ § 6 odst. 9 písm. b) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů,

⁵⁸ Vlastní data z účetních podkladů.

⁵⁹ Znalecké posudky ocenění obchodního jmění jednotlivých zanikajících společností dle projektu vnitrostátní fúze splynutím (www.justice.cz).

⁶⁰ Byla také prokázána personální provázanost agentury na poradce tehdejšího premiéra.

⁶¹ Předsedou asociace je člen představenstva společnosti Sodexo Pass ČR a.s., asociace sdružuje celkem tři členy: Edenred, Le Cheque Dejeuner, Sodexo Pass ČR.

⁶² <http://www.neberte-nam-stravenky.cz/>.

⁶³ <http://www.zachranme-stravenky.cz/>.

Argumenty nejsou však podloženy žádnými výpočty. Například je zde uvedeno, že bude ztraceno až 32 tis. pracovních míst, pokud uvažujeme, že v roce 2007 bylo zaměstnáno v ubytování a stravování⁶⁴ (OKEČ55) přibližně 150 tis. pracovníků, jedná se v tomto případě o ztrátu jedné pětiny pracovních míst, což je údaj značně přehnaný a nedůvěryhodný.

Zajímavým údajem⁶⁵ je hodnota vydaných stravenek za běžný rok. APROPOS uvádí údaj ve výši 16 mld. CZK. Pokud bychom tuto částku vynásobili výši provize, dostaneme se k zajímavému číslu, které představuje přibližně velikost renty pro poskytovatele. Pro druhou stranu (zaměstnavatelé, obchodníci přijímající stravenky, ale i zaměstnanci) tato výše po přičtení administrativních nákladů znamená čistou ztrátu. Jakmile splní všichni poskytovatelé zákonnou povinnost dodat do sbírky listin účetní závěrky, bude tento odhad možno upřesnit.

Nutno závěrem podotknout, že se ve výše uvedeném případě jedná o pouhé zrušení daňového zvýhodnění, tedy stravenky samy o sobě zakazovány nejsou. Již samotná silná snaha o udržení současného stavu za každou cenu, dává pochybnosti o tom, že poskytovatelé jsou sami přesvědčeni, že nabízený produkt (stravenky) je sám o sobě dostatečně životaschopný bez legislativní opory v daňových předpisech.

Naopak k případné námitce odpůrců stravenek, že tyto jsou navíc k výše napsanému ještě zneužívané a nejsou směnovány za stravování, však považuji za nutné uvést, že je svobodným rozhodnutím každého, zdali si koupí stravu nebo například alkohol.

4.4. Stavební spoření

Stavební spoření je klasickou ukázkou toho, jak lze dosáhnout renty na úkor státu, resp. daňových poplatníků jednak na straně poskytovatelů tohoto finančního produktu a jednak na straně účastníků systému. Pro první skupinu přináší vytvoření trhu, pro druhé nadstandardní investiční produkt, nutno však zmínit, že na úkor jiných investorů a daňových poplatníků. Třetí skupina, která ze zvýhodnění profituje, jsou firmy stavebního sektoru, které mají zajištěn zdroj financování na poskytování svých služeb (ovšem pokud byla dodržována účelovost úvěrů).

Systém spočívá v klasickém spoření, tedy ukládání finančních částek a následného využití půjčky (úvěru). Systém je však doplněn o tato privilegia:

---

⁶⁴ [http://notes2.czso.cz/csu/csu.nsf/i/tab_4_ubytovani_a_stravovani_okec_55/\\$File/malvfucr081209_04.xls](http://notes2.czso.cz/csu/csu.nsf/i/tab_4_ubytovani_a_stravovani_okec_55/$File/malvfucr081209_04.xls).

⁶⁵ <http://www.apropos.cz/informace.php>.

- osvobození⁶⁶ státního příspěvku podle zákona o stavebním spoření (viz. dále) – toto osvobození bylo nejprve zrušeno a poté opět nabylo účinnosti, odstranění této výjimky vydrželo v platnosti pouze po dobu roku 2010⁶⁷, v roce 2010 bylo totiž zavedeno speciální 50% zdanění státního příspěvku⁶⁸, které bylo poté zrušeno Ústavním soudem⁶⁹
- zaplacené úroky z úvěru lze odečíst od daňového základu⁷⁰ fyzické osoby
- osvobození přijatých úroků z vkladů – to bylo však zrušeno od roku 2011, nyní jsou úroky daněny zvláštní sazbou 15% (srážková daň).

Systém stavebního spoření je založen na zákonu č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření, novelizovaném v roce 2002, 2004 a v roce 2010. Hlavním snahou poslední novelizace bylo ušetřit ve státním rozpočtu omezením státního příspěvku (max. 2000,- CZK / rok). Tento záměr přinesl také další paradox (ostatně jako již v dřívějších letech po novelizaci). Panika způsobená sníženou výhodností stavebního spoření naopak přinesla narychlo více uzavřených obchodů s důsledkem požadavku na celkový vyšší příspěvek státu. Ostatně jako v jiných popsanych případech, je boj za zachování současného stavu bojem populárním. Agentura totiž prosazuje nejen své zájmy, resp. zájmy svých členů, ale i zájmy svých klientů, kteří by jinak přišli o jednoduchý zdroj příjmu.

Náklady na tento systém dosahovaly například v roce 2010 částky 11,7 mld. CZK⁷¹.

O udržení a posílení tohoto systému usiluje v současné době především Asociace českých stavebních spořitelen⁷² (AČSS), založená v roce 2000. Na své webové prezentaci přiznává, že motive vzniku je ochrana a podpora společných zájmů stavebních spořitelen působících na českém finančním trhu, ale také vytváření optimálního zázemí systému stavebního spoření a upevňování důvěry občanů ve spolehlivost, funkčnost, stabilitu, kontinuitu a výkonnost sektoru stavebního spoření. Od počátku zastupuje všechny stavební spořitelny. V současné době jsou členy asociace tyto stavební spořitelny:

- Českomoravská stavební spořitelna, a. s.
- Stavební spořitelna České spořitelny, a. s.
- Modrá pyramida stavební spořitelna, a.s.
- Raiffeisen stavební spořitelna a.s.
- Wüstenrot - stavební spořitelna a.s.

⁶⁶ §4, odst. 1, písm. s) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

⁶⁷ viz. např. §8, odst. 2, písm. c) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

⁶⁸ §36, odst. 8 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

⁶⁹ Pl. ÚS 53/10, viz. <http://www.concourt.cz/clanek/GetFile?id=5188>, z důvodu nepravé retroaktivity

⁷⁰ §15, odst. 3 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

⁷¹ http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/ft_ukazatele_vyvoje_st_sporeni_63743.html

⁷² <http://www.acss.cz/>

AČSS je členem České bankovní asociace⁷³.

Obdobné závěry jsou platné taktéž pro oblast **hypotečních úvěrů**, kterým jsou zatím dána privilegia v oblasti daňového zvýhodnění:

- fyzické osoby – nezdánitelná část základy v hodnotě zaplacených úroků⁷⁴ z hypotečního úvěru na účely vlastního bydlení poskytnutého bankou / stavební spořitelnou.

Osvobození úrokových výnosů z hypotečních zástavních listů bylo zrušeno reformou v roce 2007.

4.5. Podpora výroby elektrické energie – fotovoltaika

Za jeden z nejhorších případů dobývání renty považuji podnikání v provozování fotovoltaických elektráren (FVE). Je zároveň i nejnebezpečnější, jelikož finanční dopad a doba, po kterou bude tato anomálie trvat, je enormní. Navíc poté co si vláda uvědomila závažnost problému, uzavřela přístup do tohoto odvětví pro další účastníky. Počátek FVE byl postaven na dobré myšlence získání elektrické energie z obnovitelného zdroje, kterým bezpochyby sluneční energie po určitou část dne je. Na tuto myšlenku však navázala zvrácená myšlenka tento záměr podporovat silnou dotační politikou.

Hlavním zákonem upravující tuto oblast je zákon č. 180/2005 Sb. o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů). Ten stanovuje pravidla podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů⁷⁵. Samotnou výši pak stanovuje Energetický regulační úřad⁷⁶ ve svých cenových rozhodnutích. Od roku 2006 byly nastaveny výkupní ceny energie na úrovni přibližně 15 CZK / kWh⁷⁷, což je minimálně 15x více⁷⁸ než je například výrobní cena kWh v jaderné elektrárně Temelín.

Než se politická reprezentace začala v problému a jeho důsledcích orientovat, a zpřísnila dotační podmínky a snížila výši subvence v roce 2010, stačilo v ČR vzniknout neuvěřitelných téměř 13 tis. slunečních elektráren⁷⁹. Původní smlouvy byly uzavírány se stanovenými výkupními cenami na 15-20 let! Nová legislativa omezuje především podporu velkoplošných elektráren (podporovány jsou FVE

---

⁷³ <http://www.czech-ba.cz/>

⁷⁴ §15, odst. 3 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

⁷⁵ §3 zákona č. 180/2005 Sb. o podpoře využívání obnovitelných zdrojů

⁷⁶ <http://www.eru.cz>

⁷⁷ <http://energie.tzb-info.cz/6950-obnovitelne-zdroje-energie-vyvoj-vykupnich-cen>

⁷⁸ vlastní odhad na základě znalosti problematiky bez započtení externalit, přesná čísla jsou chráněna jako obchodní tajemství

⁷⁹ http://www.eru.cz/dias-read_article.php?articleId=265

pouze do 30kWp umístěné na střechách nebo na obvodových zdech nemovitosti zapsané do katastru nemovitostí⁸⁰). Dále byla snížena výkupní cena přibližně o polovinu.

Lze pochybovat o smysluplnosti podpory výroby z obnovitelných zdrojů. Je nesmyslné platit za výkupní ceny částky několikanásobně převyšující výrobní ceny dosažitelné z jiných zdrojů. K tomuto je nutné přičíst ještě náklady na stabilizaci rozvodné sítě, která kolísá právě v době, kdy si majitelé slunečních elektráren „mnou ruce“.

Jakmile společnost pochopila náklady a nevýhody subvenčního systému podpory FVE výroby elektrické energie a objevily se první zprávy o nutnosti změn celého systému, byly založeny v roce 2009 dvě agentury:

- Česká fotovoltaická průmyslová asociace⁸¹, jako dobrovolné, nevládní, neziskové profesní sdružení zaměřené na podporu a rozvoj fotovoltaiky v České republice. Jejimi členy jsou zejména vlastníci a provozovatelé fotovoltaických elektráren, výrobní společnosti, instalační firmy, vědeckí pracovníci a instituce, neziskové organizace působící na poli obnovitelných zdrojů energie a všichni příznivci fotovoltaiky. Česká fotovoltaická průmyslová asociace byla založena v roce 2009. Počet členů nelze z webové prezentace zjistit.
- Česká fotovoltaická asociace⁸², o.s., jejímž cílem je obecně prospěšná činnost spočívající v prosazování a rozvoji využívání fotovoltaické energie, jakožto obnovitelného přírodního a ekologického zdroje energie. Toto provádí zejména prostřednictvím propagace myšlenky využívání fotovoltaické energie, aktivní snahou o zlepšování legislativního rámce využívání fotovoltaické energie, zastupováním a prezentací sdružení na území České republiky a v zahraničí, byla založena taktéž v roce 2009.

Mezi hlavní nástroje obou asociací patří webové prezentace, inzeráty v novinových periodikách, působení na veřejné mínění, odborná argumentace, vyhrožování arbitrážemi proti státu a organizace arbitráží, boj proti zavedené speciální srážkové daně a zrušení osvobození od daně z příjmů z výnosů plynoucích z FVE. Vzhledem k době, kdy asociace vznikly, se asociace soustředí výhradně na zachování maxima výhod a na obranu proti negativní kampani zejména proti vlastníkům FVE.

Na druhou stranu je nutno přiznat téměř plnou odpovědnost za současný stav politické a úřednické reprezentaci, která tento stav umožnila a dostatečně dlouhou dobu podporovala. Případ je klasickou

---

⁸⁰ §3, odst. 5 zákona č. 180/2005 Sb. o podpoře využívání obnovitelných zdrojů

⁸¹ www.czepho.cz

⁸² www.cefas.cz

ukázkou zásadního tržního a následného právního selhání, jehož příčinou je na počátku státní zásah (ať již úmyslný nebo neúmyslný).

4.6. Stručný přehled daňových výjimek přinášejících ekonomickou rentu v oblasti nepřímého zdanění

Níže uvádím několik případových studií z oblasti daňového práva, jelikož toto je právě postiženo nejvíce různými zcela nesystémovými výjimkami. Rozlišujeme různé formy, vynětí ze zdanění (tj. aktivita, majetek vůbec není předmětem zdanění), osvobození od zdanění, snížená daňová sazba, daňová uznatelnost vs. neuznatelnost, aj. Nejvíce případů nalezneme v zákoně o daních z příjmů a v zákoně o dani z přidané hodnoty. V této se soustředím na obecný přehled v oblasti nepřímého zdanění, kde je úprava díky harmonizaci EU poměrně jednotná a nedochází tak často k jejím změnám. Dobývání renty prostřednictvím zavádění výjimek například do zákona o dani z příjmů bylo popsáno výše a přehled všech případů možnosti dobývání renty by mohl být námětem pro samostatnou a obsáhlou studii.

1. Daň z přidané hodnoty

a) Obecně

Zvýhodnění v oblasti daně z přidané hodnoty můžeme najít zejména ve dvou oblastech: ekonomická činnost osvobozená od uplatňování DPH a aplikace snížené (v EU je běžné i nulové) sazby DPH.

b) Sazby daně z přidané hodnoty

Rozlišujeme dvě sazby daně z přidané hodnoty: základní ve výši 20% a sníženou ve výši 10%. Přílohy 1 a 2 k zákonu č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty stanovují seznam zboží a služeb, na které bude uplatněna snížená sazba. Snížená sazba se také uplatní u bytové výstavby a staveb pro sociální bydlení.

Příklady uplatnění snížené sazby daně z přidané hodnoty na zboží:

- potraviny
- krmiva pro zvířata, živá zvířata, voda, rostliny a semena
- dětské pleny
- knihy, brožury, letáky, prospekty, noviny a časopisy, kde reklama nepřesahuje 50 % plochy, obrázková alba, obrázkové knihy, předlohy ke kreslení a omalovánky pro děti, hudebniny tištěné či rukopisné, kartografické výrobky všech druhů včetně atlasů, nástěnných map, topografických plánů a globusů, kromě tiskovin plně nebo podstatně určených k reklamě
- zdravotnické prostředky, prostředky pro zdravotně postižené

- dětské sedačky do automobilů
- palivové dřevo v polenech

Při pohledu na výše uvedené si lze zcela jistě vzpomenout na mediální kampaň týkající se snížené sazby na dětské pleny a autosedačky. Největším nepřítelem harmonizace snížené a základní sazby (nejefektivnější varianta) jsou samozřejmě sociálně citlivé potraviny. Troufám si konstatovat, že nejlepší doba na zavedení základní sazby již pominula kolem roku 2002 a 2003, kdy ceny potravin klesaly⁸³. Případovou studii boje za knihy ve snížené sazbě nebo při plném osvobození uvádím dále v této části.

Příklady uplatnění snížené sazby daně z přidané hodnoty na služby:

- úprava a rozvod vody (vodné a stočné); sběr, přeprava a likvidace komunálního odpadu
- osobní přeprava – pozemní hromadná, lanové dráhy a lyžařské vleky!, vodní hromadná, letecká hromadná
- ubytovací služby, vstupné do kin, divadel, muzeí, kulturních památek, zábavních parků, atd.
- úklidové služby v domácnostech
- zdravotní a sociální péče, pokud není osvobozena; sauny, lázně; posilovny, fitcentra
- pohřební služby

Odstranění těchto výjimek zcela jistě přinese harmonizace základní a snížené sazby tak, jak je uvažována v daňových reformách (pokud se jí podaří prosadit).

c) Boj za daňové zvýhodnění knihy – analýza

Současná reforma prosazuje zařazení knih ze snížené sazby DPH (10%)⁸⁴ postupně do sazby základní skrze harmonizaci obou sazeb (2012 – 14%, 2013 – 17,5%). O zachování co nejnižší sazby usiluje především Svaz českých knihkupců a nakladatelů⁸⁵, který zcela jistě působí přinejmenším pomocí svých veřejných výzev, otevřených dopisů a tiskových zpráv (tedy mediálních kampaní) na obě komory Parlamentu a na jednotlivé relevantní parlamentní výbory. Senátní výbor pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva na základě petiční akce v květnu 2011 navrhol pro knihy dokonce nulovou sazbu DPH. V současné době lze tuto aktivitu označit jako dobývání renty spočívající v daňovém zvýhodnění knih, jednak udržení stávajícího postavení, případně využít vládních reforem k dosažení dokonce lepšího stavu než současného (fakticky osvobození od DPH).

⁸³ [http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/i/tab_2_iscr/\\$File/iscr101011_2.xls](http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/i/tab_2_iscr/$File/iscr101011_2.xls) - Indexy spotřebitelských cen

⁸⁴ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, příloha č. 1 – Seznam zboží podléhajícího snížené sazbě

⁸⁵ www.sckn.cz, 219 členů, původně od roku 1879, obnoven 1990, lze považovat za profesní organizaci nakladatelů, distributorů a knihkupců, na základě Stanov, §2, písm. h. - vznáší v zájmu svých členů připomínky k projednávaným zákonům a ostatním obecně závazným právním předpisům, k tomuto má zřízen i vnitřní orgán - legislativní komisi – výstupy této komise jsou však neveřejné

Mezi základní argumentaci patří poškození rozvoje vzdělanosti a konkurenceschopnosti celého národa, zánikem nakladatelského odvětví, že vyjde o třetinu méně titulů, zanikne 2000 pracovních míst. Vzhledem k tomu, že nepovažují správné zvýhodnit jeden typ zboží na úkor druhého, považují postupné odstranění snížené sazby za správné. Větší problém pro nakladatele a knihkupce bude spíše problém rozvoje elektronických čteček knih, jenž je v ČR dle mého názoru značně opožděný ve srovnání se zahraničím. Uvádí se⁸⁶, že přibližně až 50% ze současné ceny knih by mohlo být eliminováno (jedná se zejména o náklady na tradiční distribuci – tzv. knihkupecký rabat dosahující až 45%, ten může být snížen až na jednu třetinu; a dále náklady na tisk knihy, ve výši cca 20% z ceny knihy). Nicméně ani v této oblasti nezůstává sdružení neaktivní⁸⁷.

d) Osvobození některých plnění od DPH

Dle platného zákona o DPH⁸⁸ a harmonizačních směrnic EU týkajících se nepřímého zdanění je od uplatňování daně z přidané hodnoty osvobozeno zejména následující:

- a) **poštovní služby** (§ 52) – platí však pouze pro držitele poštovní licence a v rámci této licence (ne tedy již na doplňkové služby, zde je zvýhodněna Česká pošta, vzhledem k tomu, že se jedná o státní podnik, znamenalo by zdanění 100% přesun daňového břemene k uživatelům služby, ochrana tohoto odvětví je spíše založena samotnou existencí „faktické“ monopolu na určité poštovní služby).
- b) **rozhlasové a televizní vysílání** (§ 53) s výjimkou vysílání reklam, teleshoppingu, sponzorování.
- c) **finanční činnosti** (§ 54) - viz analýza níže.
- d) **pojišťovací činnosti** (§ 55) – viz analýza níže.
- e) **převod a nájem pozemků, staveb, bytů a nebytových prostor, nájem dalších zařízení** (§ 56) – osvobození je účinné po uplynutí časového testu tří let od kolaudace nebo počátku užívání a respektuje princip nedanit nemovitosti pokud možno dvakrát, aby nedocházelo k omezení převodů
- f) **výchova a vzdělávání** (§ 57) – zvýhodněno je poskytování služeb státem akreditovaných programů, rekvalifikačních kurzů a registrovaných vzdělávacích institucí v neprospěch podnikatelských subjektů neregistrovaných (například běžná výuka cizích jazyků)
- g) **zdravotnické služby a zboží** (§ 58) – obecně lze konstatovat, že od daně je osvobozeno dodání zboží a poskytnutí služeb v souvislosti s veřejným zdravotním pojištěním. Od daně

⁸⁶ např.: <http://ihned.cz/ekonom/c1-53047380-revoluce-zatim-jen-na-papire>

⁸⁷ <http://respekt.ihned.cz/rozhovory/c1-38297330-s-vladimirem-pistoriusem-o-knihach-na-internetu>

⁸⁸ §51 an. zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty

však není osvobozen výdej nebo prodej léčiv, potravin pro zvláštní výživu a zdravotnických prostředků na lékařský předpis i bez lékařského předpisu. Za zdravotnickou službu osvobozenou není také považováno zdanitelné plnění poskytnuté očními optiky.

h) **sociální pomoc** (§ 59) – od daně jsou osvobozeny všechny služby poskytované dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

i) **provozování loterií a jiných podobných her** (§ 60), uvedených v ustanovení § 2 písm. b), e), i), j) a k) zákona č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů,

Všechna výše uvedená osvobození jsou konstrukcí daně potrestána tím, že při poskytování těchto plnění nelze uplatnit nárok na odpočet na vstupu u plnění přijatých.

e) **Osvobození finančních a pojišťovacích činností**

Nyní bych se zaměřil na důvody osvobození dle §54 a §55, tj. u **finančních a pojišťovacích činností**.

Zákon definuje rozsah **finančních činností** právě v §54 – jedná se například o převod CP, přijímání vkladů, poskytování úvěrů, platební styk, vydávání platebních prostředků, inkasní úkony, směnářská činnost aj. včetně zprostředkování výše uvedených. Za tyto služby dostává finanční instituce úplatu ve formě jakéhosi **poplatku, na který není uplatňována DPH**.

Obdobně je v §55 definována pojišťovací činnosti včetně činností souvisejících a zprostředkovatelská činnost v pojišťovnictví, dokonce včetně činnosti samostatných likvidátorů pojistných událostí.

Je však velmi těžké se dopátrat důvodů tohoto osvobození. Nejjednodušší odpovědí by pak mohl být odkaz na evropskou harmonizaci a velmi malou možnost se od ní odklonit. Druhým důvodem by mohl být důvod čistě technický, jelikož platí, že uplatnění DPH na zboží je méně náročné než na služby. Toto se projevuje také zvláštní úpravou obsaženou §88 an. například při poskytnutí elektronicky poskytovaných služeb, pro cestovní službu, pro obchodníky s použitým zbožím, uměleckými díly, sběratelskými předměty a starožitnostmi atd. Oba dva uvedené důvody mohou být ale překonány. Nabízí se tedy vysvětlení prostřednictvím zájmových skupin (banky a pojišťovny a jejich asociace), které patří mezi nejvlivnější mezi všemi. Nutno podotknout, že bankovní sektor v ČR si zřejmě nejlépe chrání své postavení. Hlavní agenturou bankovních institucí je **Česká bankovní asociace (ČBA)**⁸⁹.

---

⁸⁹ <http://www.czech-ba.cz/>

ČBA má v současné době 38 plnohodnotných členů (banky a stavební spořitelny) reprezentující 99% bankovního sektoru a jednoho přidruženého (Bankovní institut vysoká škola, a.s.). Vznikla již v roce 1990 (předchůdcem byla Bankovní asociace), od 1992 existuje jako dobrovolné sdružení právnických osob, podnikajících v peněžnictví a oblastech úzce navazujících. Mezi hlavní cíle patří: zastupovat a prosazovat společné zájmy členů ve vztahu k Parlamentu, vládě, České národní bance a dalším právním subjektům; prezentovat roli a zájmy bankovníctví vůči veřejnosti a zahraničí; podílet se na standardizaci postupů v bankovníctví a na vytváření odborných usancí, podporovat harmonizaci bankovní legislativy s legislativou Evropské unie. Dle své webové prezentace se angažuje také při přípravě zákonných / podzákonných předpisů na národní tak i mezinárodní úrovni. Výkonným orgánem je prezidium, které je složeno z prezidenta⁹⁰ a členů prezidia (většinou ředitelé a zástupci nejvýznamnějších českých bank).

Pro úplnost doplňuji, že ostatní osvobozená plnění uvedená v §63 an. zákona o DPH jsou čistě technického charakteru z důvodu přeshraničních plnění.

---

⁹⁰ V současné době vykonává funkci Pavel Kavánek, předseda představenstva a generální ředitel Československé obchodní banky, a.s.

5. Empirická a aplikační část - věcná působnost profesních komor v ČR a analýza rentseekingových aktivit

5.1. Obecné vymezení

V této kapitole praktické části své práce rozdělím vytvořenou databázi do následujících skupin:

- **profesní komory (12)** – viz. Tabulka č. 1 - Přehled: Komory v České republice (s povinným členstvím)
- **profesní organizace** (spontánně založené, dobrovolné členství), počet profesních organizací je neuzavřený, můj odhad činí cca 200 vyjma sportovních svazů a skupin zabývajících se životním prostředím (tyto dvě skupiny nejsou zahrnuty v tabulkovém přehledu) – viz. Tabulka č. 2 - Přehled: Seznam profesních organizací a zařazení do jednotlivých skupin; Tabulka č. 3 - Přehled: Právnícké profesní a zájmové organizace, příloha této práce.

Obory:

- o bezpečnost
  - o finance
  - o hobby
  - o informační technologie
  - o kultura
  - o media & reklama
  - o obchod
  - o poradenství
  - o průmysl & strojírenství
  - o služby
  - o sportovní svazy
  - o sociální služby
  - o standardizace & certifikace
  - o státní správa
  - o stavebnictví
  - o turistika
  - o věda & vzdělávání
  - o veřejná správa
  - o zdravotnictví
  - o zemědělství
  - o životní
  - o právnícké profesní organizace
- **organizace kolektivního vyjednávání**, tj. odborové svazy a zejména Svaz průmyslu a dopravy, Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR

Jak již bylo řešeno v části 4.2.2 diplomové práce, za hlavní teoretické rozlišení mezi komorou a profesní organizací považuji způsob / princip členství, tj. povinný v případě komor a dobrovolné členství v případě profesních organizací. Druhým vhodným rozlišením by mohlo být, že na komory je někdy přenesen výkon státní správy a byla jim dána disciplinární pravomoc, která obvykle převažuje deliktů (jiné správní delikty, přestupky) pravomoci. Z hlediska vnitřní organizace (členská základna, statutární, kontrolní a jiné orgány) jsou komory a profesní organizace velmi podobné. Třetí atributem komor je, že jsou na rozdíl od profesních zřízeny zákonem. Za čtvrté podléhají některé komory speciálnímu státnímu dozoru (např. Ministerstvo spravedlnosti – ČAK, Exekutorská komora, atd.).

Pokud byl někdo dotčen na svých právech autoritativním rozhodnutím komory, může se domáhat soudní ochrany ve správním soudnictví⁹¹.

Rozdělení bylo provedeno **dle** mého **vlastního uvážení**, zejména podle analyzované věcné působnosti.

Databáze byla vytvořena vyhledáváním klíčových slov a komparací různých veřejných a internetových databází a rejstříků. V některých případech možná obsahuje některé organizace, u kterých jsou pochybnosti, zdali patří do některé ze zvolených skupin. Ačkoliv jsem se snažil o co nejucelenější přehled, je téměř jisté, že mnoho dalších organizací uniklo mé pozornosti. Některé organizace jsou obsaženy nesystematicky (například proto, že jsou součástí většího celku – oblastní sdružení). Tyto byly ponechány v přehledu, jednoduché objevení jejich existence zcela jistě svědčí o jejich aktivitě. Z přehledu byly vyloučeny sportovní organizace, i když v případě sportovních svazů a jejich činitelů dochází k významnému a pozoruhodnému propojení funkcionářů s veřejnými jedinci a dále organizace věnující se životnímu prostředí. I přesto považuji uvedený výčet za poměrně vyčerpávající.

5.2. Komory

V ČR je zřízených zákonem celkem 12 různých profesních komor. Lze je rozdělit do tří **podskupin**: poskytování právních služeb a úkonů, zdravotnictví a stavebnictví (technika staveb). Obecně lze z pohledu rentseekingu považovat za dva nejvýznamnější aspekty tyto: **ochrana práva vykonávat určité profese založená na členském principu** (monopolní postavení) a **tvorba ceny** v dané profesi za existence monopolního postavení, případně státní nebo profesní cenové regulace (tarifní a úhradové vyhlášky).

5.2.1. Česká advokátní komora

Česká advokátní komora vykonává samosprávu advokacie a jako taková chrání a garantuje kvalitu právních služeb poskytovaných advokáty. Komora je samosprávnou stavovskou organizací všech advokátů. Komora vykonává veřejnou správu na úseku advokacie. Vede seznam členů, kárná řízení proti advokátům a advokátním koncipientům. Rozhoduje o udělení, pozastavení a odnětí licence – vyškrtnutí ze seznamu advokátů, resp. advokátních koncipientů. Určuje advokáty k poskytnutí právní služby za sníženou odměnu, nebo bezplatně. Česká advokátní komora zajišťuje právní pomoc

---

⁹¹ §65, odst. 1 ve spojení s §4, odst. 1, písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní

osobám, které se nemohou z různých příčin a důvodů domoci právní pomoci advokátem. Zajišťuje vzdělávání advokátů a advokátních koncipientů. Vydává vnitřní profesní předpisy Komory.

Platí, že poskytovat právní poradenství a zastupovat před soudem (obecný zmocněnec) může kdokoliv, kdo má procesní způsobilost. Všeobecné právní poradenství soustavně a za úplatu může poskytovat pouze člen advokátní komory⁹². Jedná se tedy o klasický příklad administrativního monopolu. Bariéry vstupu do odvětví jsou dány tedy **podmínkami** pro zápis do advokátní komory, mezi které patří zejména splnění **obecných podmínek** (plná způsobilost k právním úkonům, bezúhonnost) a **profesní** (vysokoškolské magisterské právnické vzdělání na vysoké škole v ČR, dále alespoň tříletý výkon činnosti advokátního koncipienta, úspěšné složení advokátní zkoušky, složení advokátního slibu, platba ročního poplatku). Naopak samotní členové mají bariéry vstupu do jiných odvětví, jelikož **nesmí být sami v pracovním nebo služebním poměru** (vyjma poměru ke Komoře, advokátovi, právnické osobě poskytující právní služby, nebo v takovém poměru, jehož předmětem je výkon vědecké, pedagogické, literární, publicistické nebo umělecké činnosti).

Výlučný monopol má advokát také pro zastupování v trestním řízení a v některých dalších řízeních (o ústavní stížnosti, o dovoláních a kasačních stížnostech).

Další renta pro advokáty vyplývá také ze zmíněné podmínky pro zápis advokáta do komory, tj. předešlý alespoň tříletý výkon činnosti advokátního koncipienta. Účelem institutu advokátního koncipienta je získání právní praxe pod vedením a dohledem advokáta⁹³. Advokát zaměstnáním advokátního koncipienta obvykle získává **levnou pracovní sílu**. Podmínka tříleté praxe pro zápis do advokátní komory, je silnou bariérou vstupu i výstupu z odvětví a neexistuje na pracovním trhu advokátních koncipientů je tím snížena vyjednávací schopnost ohledně podmínek vztahu mezi advokátem a koncipientem. Průměrné platy advokátních koncipientů se pohybují kolem 15 - 20.000,- CZK. V současné době se také uvažuje o prodloužení povinné délky praxe ze tří na pět let.

5.2.2. Notářská komora

Notářská komora České republiky je právnická osoba se sídlem v Praze, která je tvořena osmi regionálními notářskými komorami: Notářskou komorou v Brně, Notářskou komorou v Českých Budějovicích, Notářskou komorou v Hradci Králové, Notářskou komorou v Ostravě, Notářskou

---

⁹² Výjimky jsou stanoveny pro notáře, exekutory, patentové zástupce a daňové poradce a tzv. právníky zaměstnance, kdy poskytování právního poradenství je povinností vyplývající ze zaměstnaneckého nebo služebního poměru – dle §2, odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb. o advokacii.

⁹³ §38, odst. 1 zákona č. 85/1996 Sb. o advokacii.

komorou v Plzni, Notářskou komorou pro hlavní město Prahu, Notářskou komorou v Praze a Notářskou komorou v Ústí nad Labem. Každý notář je členem regionální notářské komory, v jejímž obvodu má své sídlo.

Notářská komora vede evidenci notářů se sídlem v obvodu notářské komory. Vede centrální evidenci závětí, rejstřík zástav, centrální evidenci manželských smluv. Komora vykonává dohled nad činností notářských komor a nad činností notáře a nad vedením notářských úřadů. Notářská komora České republiky vyhlašuje konkurzy na obsazení notářských úřadů. Vede kárné řízení proti svým členům. Jedná se tedy o profesní samosprávnou komoru.

Notářská komora byla založena zákonem č. 358/1922 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád). Podmínky pro vstup do profese jsou obdobné jako u advokátů, notářská praxe se vyžaduje v délce trvání 5 let. Vzhledem k tomu, že notáři působí v tzv. notářských úřadech, které jsou zřizovány a rušeny ministrem spravedlnosti po vyjádření Komory, do těchto úřadů jsou notářští kandidáti jmenováni ministrem spravedlnosti na základě konkursu, který **vyhlašuje a organizuje** Komora, a vzhledem k dosti uzavřenému a rigidnímu počtu notářských úřadů (cca 440 v celé ČR), považují výkon notářské činnosti **za nejvíce zmonopolizovanou profesi**. Notáři mohou taktéž využívat notářského institutu koncipienta s obdobnými důsledky jako advokáti (viz. výše). Další monopolní činnost, která byla Notářské komoře svěřena je vedení tzv. Rejstříku zástav a tzv. Centrální evidence manželských smluv. **Odměny** notáře **jsou regulované** na základě obecně závazného právního předpisu Ministerstva spravedlnosti.

5.2.3. Exekutorská komora

Komora je samosprávnou stavovskou organizací, která sdružuje všechny exekutory a vede seznam exekutorů, kandidátů a koncipientů a provádí v nich zápisy a změny. Exekutorská komora zastupuje, chrání a prosazuje zájmy exekutorů, dohlíží na činnost exekutorů a jejich zástupců, organizuje odbornou výchovu exekutorů, kandidátů, koncipientů a vykonavatelů exekutora a zajišťuje publikační, studijní, dokumentační a informační činnost. Přijímá stavovské předpisy a činí veškerá opatření nezbytná k zajištění řádné činnosti Komory. Vede kárné řízení proti svým členům.

Postavení komory a jejích členů je upraveno v zákonu č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Exekutorem se může stát pouze občan ČR, který vyjma obecné podmínky musí splnit i profesní (právnícké vzdělání na vysoké škole v ČR, tříletá exekutorská praxe, úspěšné složení exekutorské zkoušky).

V současné době působí v ČR pouze 144 exekutorů⁹⁴. O možnostech dobývání renty platí závěry pro advokáty a notáře s akcentem na regulaci odměn. Regulace je obsažena ve vyhlášce Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora. Odměny ve spojení s paušalizovanými náhradami často totiž přesahují vymáhané částky. V současné době lze pozorovat v rámci reformy justice snahy Ministerstva spravedlnosti o **zrušení dvoukolejnosti provádění exekucí**⁹⁵. V současné době je možno exekuci provést buďto soudním výkonem rozhodnutí nebo prostřednictvím exekutora na základě rozhodnutí soudu. Lze říci, že situace je nyní vyrovnaná a existuje i rozdílná cenová (poplatková) struktura za úkony výkonu rozhodnutí. S ohledem i na věcnou působnost lze považovat Exekutorskou komoru v dnešní době za **nejproblémovější z hlediska stability právní úpravy**. Tomu svědčí i například odebrání pravomoci vést kárné řízení proti vlastním členům (novela exekučního řádu zákonem č. 286/2009 Sb.). Nově pak rozhoduje o kárných záležitostech speciální senát Nejvyššího správního soudu, který se skládá ze dvou soudců a jednoho exekutora.

5.2.4. Komora auditorů ČR, Komora daňových poradců ČR, Komora patentových zástupců

Právní úprava je obsažena v zákonu č. 523/1992 Sb., o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců České republiky, č. 254/2000 Sb. o auditorech a v zákonu č. 417/2004 Sb., o patentových zástupcích.

Komora auditorů ČR

Komora auditorů ČR vede seznam auditorů a registr hostujících auditorů, seznam auditorských společností, dále eviduje asistenty auditora, organizuje auditorské zkoušky a rozdílové auditorské zkoušky, navrhuje členy zkušební komise Radě pro veřejný dohled nad auditem, vydává usnesení o vykonání auditorské zkoušky nebo rozdílové auditorské zkoušky, vydává auditorské oprávnění, kontroluje provádění auditorské činnosti. Komora auditorů ČR vydává národní auditorské směrnice v souladu s obecně závaznými právními předpisy a mezinárodními auditorskými standardy. Vydává vnitřní profesní předpisy Komory. Rozhoduje o dočasném nebo trvalém zákazu auditorské činnosti.

---

⁹⁴ <http://www.ekcr.cz/seznam-exekutoru.php#w=>

⁹⁵ o reformních bodech viz.: <http://portal.justice.cz/justice2/MS/ms.aspx?j=33&o=23&k=2375&d=313425>

Komora daňových poradců ČR

Komora daňových poradců České republiky chrání a prosazuje oprávněné zájmy daňových poradců, vytváří předpoklady pro zvyšování jejich kvalifikace a profesionální úrovně, dohlíží na řádný výkon daňového poradenství a usměrňuje činnost daňových poradců v souladu s právními předpisy. Vede seznam daňových poradců. Zajišťuje vzdělávání daňových poradců. Chrání a prosazuje oprávněné zájmy daňových poradců v České republice.

Komora patentových zástupců

Komora chrání a prosazuje zájmy patentových zástupců a prostřednictvím svých volených orgánů dohlíží na řádný výkon jejich činnosti. Vede rejstřík patentových zástupců.

Členové výše uvedených komor **požívají výhod z monopolního postavení vázaného na členství v komoře**. Avšak jejich **odměny** za výkon poradenství **jsou smluvní a nejsou regulované**. Jedná se tedy o komory s menším potenciálem využití postavení a dobývání renty než např. exekutorská komora.

5.2.5. Zdravotnické komory

Česká lékařská komora

Česká lékařská komora dohlíží, aby její členové vykonávali své povolání odborně, v souladu s jeho etikou a způsobem, stanoveným řády komor, dále zaručuje odbornost svých členů a potvrzuje splnění podmínek k výkonu lékařského povolání podle zvláštních předpisů. Česká lékařská komora posuzuje a hájí práva a profesní, sociální a hospodářské zájmy svých členů a chrání profesní čest svých členů.

Česká lékárnická komora

Dbá, aby členové komory vykonávali své povolání odborně, v souladu s jeho etikou a způsobem stanoveným zákony a řády komory. Zaručuje odbornost svých členů a potvrzuje splnění podmínek k výkonu lékárnického povolání. Posuzuje a hájí práva a profesní zájmy svých členů. Chrání profesní čest svých členů. Vede seznam členů. Poskytuje svým členům právní pomoc.

Česká stomatologická komora

Česká stomatologická komora je nezávislou, samosprávnou, nepolitickou, stavovskou organizací sdružující zubní lékaře zejména za účelem ochrany společných zájmů, odbornosti a etiky povolání. Stanovuje podmínky k výkonu soukromé stomatologické praxe a potvrzuje splnění podmínek k výkonu povolání zubního lékaře. Vede veřejný seznam členů a hostujících osob. Řeší stížnosti a vykonává disciplinární pravomoc vůči svým členům.

Komora veterinárních lékařů

Komora je samosprávnou stavovskou organizací sdružující veterinární lékaře. Zaručuje odbornost svých členů a potvrzuje splnění podmínek k výkonu odborných veterinárních činností, prosazuje a hájí práva a profesní, sociální a hospodářské zájmy svých členů, chrání profesní čest svých členů, vede seznam členů. Komora vydává osvědčení o splnění podmínek pro výkon veterinární léčebné a preventivní činnosti stanovených veterinárním zákonem a příp. osvědčení o dalších skutečnostech.

Je vhodné poznamenat, že mimo tuto Komoru s povinným členstvím existují ještě další dvě profesní organizace dobrovolné – Asociace veterinárních lékařů České republiky, Česká asociace veterinárních lékařů malých zvířat. Viz. tabulka č. 2, Přílohy.

Možnost vykonávat zdravotnické činnosti je vázána na povinné členství v komorách.

5.2.6. Komory technické / stavebnictví

Česká komora architektů

Česká komora architektů je samosprávným profesním sdružením. Je subjekt veřejného práva se sídlem v Praze a s působností pro Českou republiku.

Česká komora architektů dbá o profesionální, odborný a etický výkon profese architektů v ČR a za jejich integraci do evropských a jiných profesních struktur. Sdružuje všechny

- autorizované architekty,
- autorizované urbanisty
- autorizované projektanty územních systémů ekologické stability.

Česká komora architektů provádí autorizace architektů z ČR a je uznávacím orgánem pro architekty z Evropské unie a Švýcarska, kteří se rozhodnou působit v ČR jako hostující nebo usazené osoby; tyto osoby pro výkon povolání na území ČR registruje.

Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě

Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě je veřejnoprávní stavovská organizace. Uděluje autorizaci pro tyto obory:

- autorizovaný inženýr,
- autorizovaný technik,
- autorizovaný stavitel.

Získání autorizace sebou přináší možnost vykonávat specializované činnosti v projektování a stavebnictví, dochází tedy k monopolizaci odvětví.

5.3. Analýza vybraných zájmových skupin dle definovaných oborů

5.3.1. Finance

Česká bankovní asociace, Asociace českých stavebních spořitelů, Asociace penzijních fondů a Česká asociace pojišťoven jsou vůbec jedny z nejsilnějších zájmových skupin v ČR. O dobývání renty usilují především v oblasti daňové (zvýhodnění, uznatelnost nákladů, osvobození od DPH) a ochrany vstupu do odvětví. Nejvýznamnější případy jsou uvedeny v případových studiích.

5.3.2. Poradenství

Zde bych rád zmínil existenci dokonce dvou zájmových organizací - Komora certifikovaných účetních a Svaz účetních. Existuje mezi nimi konkurenční vztah. Komora certifikovaných účetních dokonce dlouhodobě usiluje o to stát se komorou, a získat státní uznání a status jako např. Komora daňových poradců.

5.3.3. Průmysl & strojírenství

Velmi silnou zájmovou skupinou je Sdružení automobilového průmyslu, který v minulosti např. usiloval o zavedení tzv. šrotovného – finančního příspěvku státu na nákup nového automobilu.

Prezidentem svazu je Martin Jahn, který působil na různých vládních pozicích a později jako člen Národní ekonomické rady vlády.

5.3.4. Standardizace & certifikace

V ČR existuje mnoho organizací a obchodních společností, které se zabývají různou certifikací a standardizací. Každá další standardizace jim tedy přináší dodatečnou rentu, kterou získávají vzhledem k povinností ostatních subjektů certifikovat své zboží a služby.

5.3.5. Stavebnictví

Nejvýznamnější skupinou je Svaz podnikatelů ve stavebnictví, jehož cílem je koncipovat a prosazovat potřeby a zájmy stavebního odvětví. Je občanským sdružením právnických a fyzických osob. Je vrcholným představitelem českého stavebnictví (tzv. stavební lobby), garantuje zastupování oboru na nejvyšší úrovni. V oblasti dobývání renty usiluje především o co největší stavební činnost státu, vyjadřuje se ke státním strategiím stavebního rozvoje (doprava, infrastruktura), atd.

Lze s úspěchem konstatovat, že každá ze samosprávných zájmových a profesních skupin by neodmítla nabídku stát se komorou (tak, jak jsem ji výše definoval), jelikož by institucionalizací dosáhla určitě zlepšení svého postavení nejen navenek (vůči vládě a spotřebitelům), ale i směrem k členům a nečlenům určité profese. Takové zlepšení umožní další a jednodušší dobývání renty se všemi již zmíněnými důsledky. Je proto nutné zachovat maximální pozornost při jakýchkoliv snahách všech zájmových skupin právní zakotvení.

6. Závěr

V teoretické části a přehledu literatury a v teoretické části bylo na základě převzatých základních ekonomických modelů dobývání renty vysvětleno, že rentseeking snižuje ekonomickou efektivnost a možnost jeho výskytu znamená existenci neefektivně vynaložených prostředků. Tyto prostředky jsou vynakládány na dobývání renty, která v původních modelech zabezpečí privilegované postavení oproti zahraničním podnikatelům. Naproti tomu lze předpokládat, že zahraniční / ostatní budou usilovat o totéž, tím dojde ke konkurenci boje o zmíněná privilegia. Tato soutěž může být velmi nákladná a zvyšuje mezní náklady na produkci. **Pokud by neexistovala možnost získat privilegia, patrně by tato soutěž ani nevznikla.** Soutěž tedy jednoznačně souvisí se samotnou existencí státu.

Prosazování zájmů se daří tam, kde existuje možnost učinit taková opatření, která jsou vidět a mají populistický charakter. Tomu se daří nejvíce u tzv. stimulačních opatření (nejen) na podporu vlastní ekonomiky nebo hospodářské politiky. To, co však obvykle vidět není, jsou celkové společenské náklady provedených opatření a ovlivnění chování jednotlivců, na které opatření dopadne. **Dopady mohou být pozitivní ve prospěch jedné skupiny a musejí sebou logicky obvykle přinášet i dopady negativní ve prospěch jiné skupiny.** Vzhledem k tomu, že se jedná o většinou o tržní opatření, přináší sebou i tržní deformace způsobující ztrátu efektivnosti. Lze i konstatovat, **že ten, kdo se chová na základě takového opatření, nechová se tak zcela dobrovolně, i když je jeho chování na první pohled dobrovolné.** Rozhodnutí jedince na základě opatření nemusí mít substituční efekt pouze mezi statkem A a B, ale obvykle má vliv i na rozhodování v čase. V některých případech může nést náklady celá společnost.

Jsem přesvědčen, že zpracovaným přehledem různých významných a nevýznamných českých organizací bylo prokázáno, že **zájmové skupiny v ČR postupně nabývají na významu.** Lze říci, že mezi orgány veřejné moci, občany, nevládními organizacemi, podniky, zájmovými skupinami existuje každodenní vzájemné působení a ovlivňování. Tento proces by měl být, jak uvádím v doporučení zejména **transparentní** (zabránit mu nelze, je dle mého názoru přirozený) a mělo by být co nejvíce zabráněno jakémukoliv udělování privilegií na úkor ostatních jednotlivců společnosti. Velmi mnoho ekonomů a politologů varuje: **pozor na zájmové skupiny!** Zkoumáním se pak obvykle prokáže, že **jsou zájmové skupiny připraveny vynaložit značné úsilí a finanční prostředky na prosazení svých plánů.**

Případové studie prokázaly, že se v **ČR** dokonce **velkém měřítku formují různé zájmové skupiny** a některé z nich mají poměrně **značný vlivový potenciál.** Jak bylo analyzováno, různé společnosti poskytující produkty uvedené v případových studiích (stravenky, penzijní připojištění, životní

pojištění, stavební spoření, výroba elektřiny FVE) **těží z uměle zvýšené poptávky**. Jakékoliv změny (daňová reforma spočívající v odstranění zvýhodnění, zrušení dotace) jsou pak motivem snahy všech příbuzných společností, ale i jejich agentur, za udržení těchto privilegií. Pokud půjdeme do dalších návazných odvětví, můžeme pak konstatovat, že například finanční instituce poskytující hypoteční úvěry budou nacházet i podporu například ve stavebnictví, které je silně závislé na možnostech financování svých bytových potřeb. **Jedná se tedy v některých případech o systém, který je závislý i mezi jednotlivými odvětvími hospodářství.**

Na základě vlastních zkušeností a zde provedených analýz se přikláním k názoru, že **výše popsané a uvedené právní instituty, pravidla, výjimky a podmínky jsou spíše produktem aktivit zájmových skupin, nežli prostředkem, případně cílem hospodářských politik.**

Dalším aspektem, který podmiňuje existenci dobývání renty je také to, že proti sobě stojí **tři skupiny**: většinou dobře **organizovaná skupina dobyvatelů, veřejný jedinec** usilující o znovuzvolení (příp. svou odměnu) a **neorganizovaná skupina spotřebitelů a uživatelů**. V neposlední řadě má na možnost dobývání renty vliv i kvalita základních atributů tržního hospodářství, tedy: silná vymahatelnost vlastnických práv, jasný a srozumitelný právní systém vč. efektivního soudního systému.

Vlivový potenciál zájmové skupiny závisí na následujících faktorech v přímé úměrnosti: schopnost se zorganizovat, velikost členské základny, charisma a postavení hlavního představitele, obětované náklady, popularita zájmu. Na druhou stranu je existence zájmových skupin pro veřejné jedince určitým způsobem důležitá, protože mu poskytuje informace, které po vhodné neutralizaci může využívat pro tvorbu hospodářské politiky.

We talk on principle, but we act on interest - Walter Savage Landor

Doporučení

Vzhledem k tomu, že zkoumané téma bych rád dále rozvíjel i v budoucnu, považuji za vhodné se zabývat také detailnějším načasováním rentseekingových aktivit, ke kterým dochází zejména v době reform, krizí, a jiných příležitostech formulujících změnu systému. Zcela zásadní je pro dobývání renty fenomén **informační asymetrie**, tedy „principal – agent theory“, míněno mezi veřejným jedincem a voličem, který úzce souvisí s již zmíněnou **transparentností**. Další důležitou oblastí je také

kvantitativní zkoumání, a zejména jaký podíl z celkových nákladů tvoří tzv. **nelegální část**, tj. výnosy z korupce a podplácení.

Mezi důležitá východiska patří optimální stav nastavení vztahů mezi jednotlivými hráči na trhu veřejného / politického rozhodování. Dobývání renty je nutné považovat za jev, který se přirozeně vyvinul, jelikož mu to bylo ze strany samotných lidí umožněno. Také na jednotlivcích záleží, do jaké míry připustí existenci tohoto jevu. Jak již bylo naznačeno, **za hlavní lék považují neustálé zavádění opatření transparentnosti do všech veřejných systémů**. Pokud se informace dostanou v nezměněné a nezprostředkované podobě až k samotným jednotlivcům – voličům, budou mít dostatečné informace pro své volební rozhodnutí. Stejně tak je transparentnost nejdokonalejší preventivní prostředek pro veřejné jednotlivce, aby co nejvíce mimo své osobní zájmy prosazovali zájmy veřejné. **Za silnější lék považují už jen minimalizaci vlivu státu a nadnárodních společenství na jednotlivce**.

Téma rentseekingu a lobby je v různých částech světa vnímáno rozdílně. Např. nejdále je v pozitivním vnímání tohoto tématu asi Evropská unie. Je možné konstatovat, že má také vytvořený asi nejdokonalejší **soft-law rámec** pro interakci zájmových skupin a svých orgánů (rejstřík transparentnosti, kodex chování pro všechny účastníky, atd.). Rozvinutá regulace zájmových a lobby skupin se objevuje také v USA. V ČR se o relevantním závazném právním předpisu hovořilo pouze v souvislosti s **návrhem zákona o lobbingu**⁹⁶, který byl prozatím zamítnut (2010). Vzhledem k závažnosti problému, který může v některých případech ovlivnit chování a bohatství celé společnosti, bych byl pro dočasnou a promyšlenou regulaci do doby, než se dosáhne požadované míry transparentnosti veřejného sektoru. I zde však hrozí však nebezpečí, že regulace bude postavena tak, že účastnit se prosazování zájmu bude moci jen někdo. Pak by se zcela jistě jednalo o dobývání renty na druhou.

Na základě provedené analýzy a s ohledem na teoretické i praktické aspekty byla potvrzena platnost obou hypotéz.

---

⁹⁶ <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=5&CT=994&CT1=0>

7. Seznam použitých informačních zdrojů

7.1. Neperiodická literatura (podle abecedy)

Bastiat, Frederic, *Co je vidět a co není vidět a jiné práce*, [1998], Liberální institut, ISBN: 80-902270-6-6.

Hazlitt, Henry, *Ekonomie v jedné lekci*, Liberální institut, [1999], ISBN 80-902701-2-3.

Krueger, A. O., *The Political Economy of the Rent-Seeking Society*, *The American Economic Review*“, June 1974, Vol. 64, No. 3, strana 291-303

Hayek, F. A., *Kontrarevoluce vědy: eseje o zneužívání rozumu*, Liberální institut, [1995]. ISBN 8085787873

Olson, Mancur, *The Logic of Collective Action: Public Goods and the Theory of Groups* (Revised edition ed.). [1965] Harvard University Press. ISBN 0-674-53751-3.

Pavlíček a kol., *Ústava a ústavní řád ČR*, 2. díl, komentář, s. 248., [1999], Linde Praha a.s., ISBN: 80-7201-391-2

Smith, Adam, *An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations*, Book 1, Chapter 11, The rent. [1776]

Tullock, Gordon, *The Welfare Costs of Tariffs, Monopolies, and Theft*, *Western Economic Journal* 5, s. 224-32. [1967]

7.2. Právní předpisy ČR vztahující se ke zkoumané oblasti.

č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů

č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

č. 262/2006 Sb., zákoník práce

č. 301/1992 Sb. o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky

č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění

č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

č. 311/2001 Z.Z., Zákoník práce Slovenské republiky

č. 563/1991 Sb., o účetnictví

č. 180/2005 Sb. o podpoře využívání obnovitelných zdrojů

č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty

č. 150/2002 Sb., soudní řád správní

č. 85/1996 Sb. o advokacii

č. 358/1922 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád)

523/1992 Sb., o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců České republiky

254/2000 Sb. o auditorech

417/2004 Sb., o patentových zástupcích

220/1991 Sb., o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékařské komoře

381/1991 Sb., o Komoře veterinárních lékařů

inženýrů a techniků činných ve výstavbě

360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných

inženýrů a techniků činných ve výstavbě

č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech

7.3. Internetové zdroje

Historie vzniku Strany zelených [cit. 14.10.2011] dostupné na: http://www.tyden.cz/tema/kostrbata-historie-zelenych_260.html

Metody přímých prostředků rentseekingu [cit. 15.10.2011] dostupné na: http://academic.cengage.com/resource_uploads/downloads/0495007374_78804.doc.

Vysvětlení pojmu nákladů obětovaných příležitosti Fridrich von Wieser, Theory of Social Economy (1914), [cit. 10.9.2011] citováno dle <http://www.jstor.org/pss/1805913>

Statistické údaje Asociace penzijních fondů ČR, [cit. 16.10.2011], dostupné na: http://publikace.apfcr.cz/2010/cz_verze.html

Nástin důchodové reformy, [cit. 16.10.2011] , dostupné na: <http://socialniporadce.mpsv.cz/cs/164>

Reforma penzijního systému a systému penzijního připojištění, [cit. 16.10.2011], dostupné na: http://www.mpsv.cz/files/clanky/8905/Priloha_8.pdf, str. 6

Aktivity prezidenta Asociace penzijních fondů ČR na internetu, [cit. 16.10.2011], dostupné na: <http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/jiri-rusnok.php?itemid=14432>

Argumenty pro obhajobu stravenek a jiných poukázek, [cit. 5.10.2011] , dostupné na: <http://www.neberte-nam-stravenky.cz/> a <http://www.zachranme-stravenky.cz/>.

Statistika osob pracujících v oblasti ubytování a stravování, [cit. 5.10.2011], dostupné na: [http://notes2.czso.cz/csu/csu.nsf/i/tab_4_ubytovani_a_stravovani_okec_55/\\$File/malvfucr081209_04.xls](http://notes2.czso.cz/csu/csu.nsf/i/tab_4_ubytovani_a_stravovani_okec_55/$File/malvfucr081209_04.xls)

Nález Ústavního soudu Pl. ÚS 53/10, o zrušení části zákona z důvodu nepravé retroaktivity, [cit. 7.10.2011] , dostupné na: <http://www.concourt.cz/clanek/GetFile?id=5188>

Ukazatele vývoje stavebního spoření, Ministerstvo financí, [cit. 7.10.2011], citováno dle: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/ft_ukazatele_vyvoje_st_sporeni_63743.html

Vývoj výkupních cen obnovitelné energie, [cit. 7.10.2011], citováno dle: <http://energie.tzb-info.cz/6950-obnovitelne-zdroje-energie-vyvoj-vykupnich-cen>

Informace o držitelích licencí Energetického regulačního úřadu, [cit. 7.10.2011], citováno dle: http://www.eru.cz/dias-read_article.php?articleId=265

Indexy spotřebitelských cen, Český statistický úřad, [cit. 7.10.2011], citováno dle: [http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/i/tab_2_iscr/\\$File/iscr101011_2.xls](http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/i/tab_2_iscr/$File/iscr101011_2.xls)

Struktura vydavatelských a nakladatelských nákladů, [cit. 1.10.2011], citováno dle: <http://ihned.cz/ekonom/c1-53047380-revoluce-zatim-jen-na-papire>

Aktivity předsedy Svazu českých knihkupců a nakladatelů na internetu [cit. 1.10.2011], citováno dle: <http://respekt.ihned.cz/rozhovory/c1-38297330-s-vladimirem-pistoriusem-o-knihach-na-internetu>

Návrh zákona o lobbingu, [cit. 16.10.2011], citováno dle: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=5&CT=994&CT1=0>

7.4. Internetové stránky

www.eru.cz
www.czech-ba.cz
www.acss.cz
www.komorazachranaru.cz
www.ckom.cz
www.apfcr.cz
www.mpsv.cz,
www.cssz.cz
www.justice.cz
www.apropos.cz
www.czepho.cz
www.cefas.cz
www.sckn.cz,
www.czech-ba.cz

a další uvedené v tabulkových přehledech v Příloze této práce

7.5. Seznam tabulek

Tabulka č. 1 - Přehled: Komory v České republice (s povinným členstvím)

Tabulka č. 2 - Přehled: Seznam profesních organizací a zařazení do jednotlivých skupin

Tabulka č. 3 - Přehled: Právnícké profesní a zájmové organizace

Tabulka č. 4 - Přehled: Odborové a zaměstnavatelské zájmové svazy

8. Přílohy

Tabulka č. 1 - Přehled: Komory v České republice (s povinným členstvím)

#	Název	Zákonná úprava	Přibližný počet členů	WWW	Stručný popis	Oblast	Kategorie
1	Česká advokátní komora	85/1996 Sb. o advokacii	cca 9000 advokátů, cca 3000 koncipientů	www.cak.cz	Vykonáváme samosprávu advokacie a chráníme kvalitu právních služeb.	právní poradenství	komory
2	Notářská komora	358/1992 Sb., notářský řád	cca 440	www.nkcr.cz	Organizace dohlížející na řádné vedení notářských úřadů, na činnost, etickou úroveň a odbornou výchovu notářů a jejich pracovníků.	právní poradenství	komory
3	Exekutorská komora České republiky	120/2001 Sb., exekuční řád	144	www.ekcr.cz	Komora je samosprávnou stavovskou organizací, která sdružuje všechny exekutory; dále zastupuje, chrání a prosazuje zájmy exekutorů.	právní poradenství	komory
4	Komora daňových poradců ČR	523/1992 Sb., o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců České republiky	4215	www.kdpcr.cz	Komora daňových poradců ČR je samosprávnou profesní organizací daňových poradců. Komora zejména chrání a prosazuje oprávněné zájmy daňových poradců.	právní poradenství	komory
5	Komora auditorů ČR	254/2000 Sb. o auditorech	1300	www.kacr.cz	Komora je samosprávnou profesní organizací zřízenou za účelem správy auditorské profese na území České republiky.	právní poradenství	komory
6	Komora patentových zástupců	417/2004 Sb., o patentových zástupcích	cca 150	www.patzastupci.cz	Komora je samosprávným profesním sdružením všech patentových zástupců v ČR, chrání a prosazuje zájmy patentových zástupců, dohlíží na řádný výkon jejich činnosti.	právní poradenství	komory
7	Česká lékařská komora	220/1991 Sb., o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékařské komoře	cca 38000	www.lkcr.cz	Česká lékařská komora je samosprávná nepolitická stavovská organizace, sdružujícími všechny lékaře. Každý lékař, který vykonává na území České republiky lékařské povolání v léčebné a preventivní péči, musí být členem České lékařské komory.	zdravotnictví	komory

8	Česká lékárnická komora	220/1991 Sb., o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékařské komoře	cca 6500	www.lekarnici.cz	Česká lékárnická komora je samosprávná nepolitická stavovská organizace sdružující lékárníky.	zdravotnictví	komory
9	Česká stomatologická komora	220/1991 Sb., o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékařské komoře	cca 7000	www.dent.cz	Je nezávislou, samosprávnou, nepolitickou, stavovskou organizací sdružující zubní lékaře zejména za účelem ochrany společných zájmů, odbornosti a etiky povolání.	zdravotnictví	komory
10	Komora veterinárních lékařů České republiky	381/1991 Sb., o Komoře veterinárních lékařů	cca 540	www.vetkom.cz	Samosprávná stavovská organizace zřízená ze zákona sdružující všechny veterinární lékaře vykonávající praktickou veterinární činnost tj. preventivní, diagnostickou a léčebnou na území České Republiky.	zdravotnictví	komory
11	Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě	360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě	cca 27000	www.ckait.cz	Sdružuje jako řádné členy všechny autorizované inženýry a autorizované techniky činné ve výstavbě.	stavebnictví	komory
12	Česká komora architektů	360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě	cca 4000	http://www.cka.cz	Je samosprávním profesním sdružením, a sdružuje jako řádné členy všechny autorizované architekty.	stavebnictví	komory

Zdroj: vlastní zpracování, výše příslušné zákony, webové prezentace, Ústav zdravotnických informací a statistiky

Tabulka č. 2 - Přehled: Seznam profesních organizací a zařazení do jednotlivých skupin

Název	WWW	Stručný popis	Oblast
Asociace technických bezpečnostních služeb Grémium Alarm	www.gremiumalarm.cz	Profesní organizace v oboru technických bezpečnostních služeb, autorizované živnostenské společenstvo Hospodářské komory ČR a člen evropské asociace EURALARM.	bezpečnost
Komora podniků komerční bezpečnosti ČR	www.kpkbcr.cz	Samostatná dobrovolná profesní organizace zabývající se zvyšováním profesní úrovně na úseku soukromých bezpečnostních služeb.	bezpečnost
Asociace záložních brigád		Profesní organizace příslušníků aktivních záloh ozbrojených sil České republiky.	bezpečnost
Společnost pro kriminalistiku	www.spkcz.cz	Nezávislá, nepolitická a dobrovolná organizace sdružuje zejména na profesním základě zájemce o kriminalistiku a příbuzné obory.	bezpečnost
Sdružení pro probaci a mediaci v justici	www.spj.cz	Organizace zaměřená na rozvoj alternativních řešení trestního konfliktu v ČR i v zahraničí, výcvik metod a technik rozhovoru s klientem.	bezpečnost
Asociace firem pro ochranu informací		Organizace pořádající semináře na podporu nových poznatků z oblasti bezpečnostní problematiky a produktů pro ochranu informací.	bezpečnost
Sdružení válečných veteránů ČR	www.legionar.org	Sdružení vojáků v činné službě a v záloze.	bezpečnost
Český institut manažerů informační bezpečnosti	www.cimib.cz	Sdružování odborníků a firem zabývajících se informační bezpečností.	bezpečnost
Asociace českých stavebních spořitelen	http://www.acss.cz	Vytváření optimálního zázemí systému stavebního spoření a upevňování důvěry občanů ve spolehlivost, funkčnost, stabilitu, kontinuitu a výkonnost sektoru stavebního spoření	finance
Česká bankovní asociace	http://www.czech-ba.cz/	Zastupuje a prosazuje společné zájmy členů ve vztahu k Parlamentu, vládě, České národní bance a dalším právním subjektům. Presentuje roli a zájmy bankovníctví vůči veřejnosti a zahraničí. Podílí se na standardizaci postupů v bankovníctví a na vytváření odborných usancí, podporuje harmonizaci bankovní legislativy s legislativou Evropské unie	finance
Asociace finančních zprostředkovatelů a finančních poradců České republiky, o.s.	www.afiz.cz	Profesní sdružení fyzických a právnických osob podnikajících v oblasti zprostředkování finančních produktů a finančního poradenství.	finance
Asociace klubů historických vozidel v ÚAMK	www.akhv.cz	Organizace sdružuje a podporuje kluby vlastníků historických vozidel.	hobby
Profesní sdružení pro zážitkové vzdělávání	www.psvz.cz	Provoz neziskové organizace sdružující české a slovenské firmy zabývající se zážitkovým vzděláváním.	hobby
Český horolezecký ústav	www.horosvaz.cz	Podpora rozvoje horolezeckého sportu. Prosazování a zastupování zájmů svých členů a členských organizací na oficiální úrovni.	hobby
Unie akvaristů ČR - AKVA CZ	www.akvarista.cz/web	Sdružování akvaristů.	hobby
Český spolek horských průvodců	www.mountainleader.cz	Sdružování horských průvodců.	hobby

Unie českých a slovenských zoologických zahrad	www.zoo.cz	Sdružení je odborným a morálním garantem členských zoo.	hobby
Svaz provozovatelů lanovek a vleků	www.splv.cz	Sdružujeme provozovatele lanových drah, podnikatele na horách a některé horské městské a obecní úřady.	hobby
ATV-relax	www.atv-relax.cz	Nabídka sportovní, technické a profesní činnosti v oblasti motoristických sportů. Organizace sportovních akcí a závodů pro mládež.	hobby
Svaz potápěčů České republiky	www.svazpotapecu.cz	Sdružování instruktorů a pořádání různých akcí v oblasti sportovního i rekreačního potápění a focení pod vodou.	hobby
The Institute of Groundsmanship - Česká republika o.s.	www.iog.cz	Profesní sdružení podporující úlohu oboru Groundsmanship v oblasti ošetřování a zdokonalování jakéhokoliv typu povrchu sportovišť a rekreační plochy.	hobby
ICT UNIE o.s.	www.ictu.cz	Naším cílem je zvýšit vnímání důležitosti zavádění a využívání moderních informačních technologií jak u subjektů podnikatelské sféry, tak u orgánů státní správy a samosprávy a prosazovat myšlenku budování znalostní společnosti.	IT
Jednota školských informatiků	www.jsi.cz	Sdružujeme pedagogy a odborníky zabývající se ICT ve školství.	IT
Česká společnost pro systémovou integraci	www.centrumeo.cz	Sdružujeme organizace i jednotlivce s profesním zájmem o elektronický obchod, internet a širší aspekty rozvoje informační společnosti.	IT
Svaz českých knihkupců a nakladatelů	www.sckn.cz	Profesní organizace knihkupců a nakladatelů.	kultura
Asociace českých filmových klubů	www.acfk.cz	Sdružuje filmové kluby a pořádá Letní filmovou školu a přehlídku Projekt 100 a organizuje projekt Film a škola.	kultura
Český klavírní svaz	www.hnn.cz/cks.htm	Organizace sdružující klavíristy, výrobce klavírů a učitele.	kultura
Svaz autorů a interpretů	www.sai.cz	Hudební profesní organizace zastupující umělce, platforma pro autory, zpěváky, interprety, skladatele, aranžéry a textaře, profesionály i amatéry.	kultura
Unie filmových distributorů	www.ufd.cz	Zájmové sdružení právnických osob, člen České filmové komory.	kultura
České protipirátské unie	www.cpufilm.cz	Ochrana autorského práva k audiovizuálním dílům.	kultura
Svaz českých fotografů	www.scf.cz	Dobrovolné občanské sdružení fotografů a příznivců fotografie, které navázalo na dlouholetou tradici Svazu Československých fotografů.	kultura
Jednota hudebního divadla	www.divadlo.cz/jhd	Organizace sdružující všechny fyzické a právnické osoby s jakýmkoli profesním vztahem k hudebnímu divadlu. Pořádání koncertů a konferencí.	kultura
Sdružení uživatelů autorských práv	www.suap.cz	Zajišťuje vztahy mezi uživatelem a ochrannou organizací.	kultura
Unie grafického designu, o.s.	www.unie-grafickeho designu.cz	Profesní sdružení grafických designérů a typografů ČR.	media & reklama
Syndikát novinářů České republiky	www.syndikat-novinaru.cz	Dobrovolné profesní sdružení novinářů.	media & reklama
PR Klub, o. s.	www.prklub.cz	Provoz neziskové organizace, která reprezentuje a podporuje profesní zájmy svých členů.	media & reklama

Sdružení pro internetovou reklamu v České republice	www.spir.cz	Sdružování subjektů rozvíjejících internet a prosazujících internetovou reklamu v ČR.	media & reklama
Asociace pro fair trade	www.fairtrade-asociace.cz	Jsme zájmové sdružení právnických osob, které sdružuje neziskové organizace a obchodní společnosti, které se na našem území zabývají fair trade - spravedlivým obchodním partnerstvím mezi průmyslovými a rozvojovými zeměmi.	obchod
Asociace výstavářských firem	www.avfcr.cz	Návrhy a realizace veletržních a výstavních stánků a expozic. Profesní sdružení výstavářských firem.	obchod
Česká asociace franchisingu	www.czech-franchise.cz	Nezisková profesní organizace založená za účelem podpory rozvoje franchisingu, franchisorů a franchisantů. Sdružuje podnikatelské subjekty v oblasti franchisingu a malého a středního podnikání.	obchod
Svaz květinářů a floristů České republiky	www.svazkvetinaruafloristu.cz	Svaz sdružuje pěstitele květin, floristy a obchodníky s květinami a pomocným materiálem.	obchod
Sdružení pro zahraniční investice - AFI	www.afi.cz	Sdružení českých společností, které podporují vstup zahraničních investorů do České republiky a poskytují jim profesionální služby.	obchod
Sdružení klenotníků a hodinářů České republiky	www.skhcr.cz	Ochrana společných i specifických zájmů členů, poskytování poradenství.	obchod
Sdružení trafikantů a prodejců tisku		Neziskové a nepolitické občanské sdružení podnikatelů malého a středního stavu prosazuje a obhajuje společné zájmy svých členů.	obchod
Kávová komora České republiky	www.kavovakomora.cz	Zvyšování obecného povědomí o kávě a produktech z ní a sdružování profesní, odborné i laické veřejnosti která má kávu v oblíbeně.	obchod
SOS - Sdružení obrany spotřebitelů	www.spotrebitele.info	Shromažďování a šíření informací souvisejících s ochranou spotřebitele a jeho práv, poskytování poradenství.	obchod
Asociace starožitníků	www.asociace.com	Poskytování spolupráce při záchraně uměleckých děl a získávání finančních prostředků pro jejich koupi a prezentaci.	obchod
Společenstvo uměleckých kovářů a zámečníků a kovářů - podkovářů Čech, Moravy a Slezska	www.kovari.org	Zastupujeme zájmy kovářů, zámečníků a podkovářů.	obchod
Svaz prodejců a opravářů motorových vozidel České Republiky	www.sacr.cz	Sdružení osob působících v automobilovém oboru.	obchod
Asociace výrobců a dovozců podlahovin	www.avdp.cz	Zastupujeme, prosazujeme a obhajujeme obchodní, podnikatelské a zaměstnavatelské zájmy svých členů s příslušnými orgány státní správy a institucemi.	obchod
Asociace nožířů Bohemia Cultellatores	www.noziri-anbc.cz	Napomáhání rozvoji nožířského řemesla a příbuzných uměleckých řemesel v ČR. Pořádání výstav.	obchod
Sdružení na ochranu vlastníků automobilů - SOVA, o.s.	www.sdruzeni-sova.cz	Sdružení nabízející poradenské služby v oblasti nákupu ojetých automobilů.	obchod
Svaz účetních	www.svaz-ucetnich.cz	Dohlížíme na dodržování norem ze strany certifikovaných účetních a zajišťujeme jejich pokračující odborné vzdělávání.	poradenství

Komora certifikovaných účetních	www.komora-ucetnich.cz	Samosprávná organizace sdružující odborníky, kteří obdrželi certifikát systému certifikace, realizovaném v součinnosti s britskou ACCA. Absolventi získávají díky své vysoké úrovni konkurenční výhodu na trhu práce a možnost mezinárodního uplatnění.	poradenství
Základní organizace svazu účetních	www.svaz-ucetnich.cz	Sdružování účetních, daňových poradců, auditorů a ostatních zájemců k prosazování účetnictví v podnikovém a vnitropodnikovém řízení.	poradenství
Sdružení správců městských komunikací	www.ssmk.cz	Poradenství v problematice správy komunikací pro města a organizace nebo útvary, které tuto činnost vykonávají.	poradenství
Český institut interních auditorů	www.interniaudit.cz	Profesní organizace interních auditorů v ČR.	poradenství
CECED CZ - Sdružení evropských výrobců domácích spotřebičů	www.cecedcz.cz	Sdružujeme výrobce elektrospotřebičů.	průmysl & strojírenství
LES Česká republika	www.les-czechrepublic.com	Organizace podporující odbornou úroveň osob zabývajících se poskytováním licencí k průmyslovému a duševnímu vlastnictví a transferem technologií.	průmysl & strojírenství
Sdružení provozovatelů technologií pro ekologické využívání odpadů v ČR	www.steo.cz	Organizace sdružující právnické a fyzické osoby, které se zabývají energetickým využíváním odpadů.	průmysl & strojírenství
Sdružení automobilového průmyslu	http://www.autosap.cz	dobrovolné účelové uskupení samostatných firem, činné v oblasti výroby, výzkumu a vývoje motorových a přípojných vozidel, jejich dílů, agregátů a příslušenství; projekce a výroby zařízení zejména pro automobilovou a motocyklovou výrobu; obchodu a oprav vozidel a příslušenství; dále je základnou pro řešení a prosazování společných zájmů, záměrů a cílů automobilového průmyslu a vzájemnou výměnu informací	průmysl & strojírenství
Silikátový svaz	www.silis.cz	Cílem činnosti svazu v souladu se schválenými stanovami je zejména účinně napomáhat k vytváření optimálních podmínek pro dynamický rozvoj výrobních oborů silikátového průmyslu a hájit společné zájmy svých členů.	průmysl & strojírenství
Svaz kováren ČR	www.skcr.org	Sdružujeme průmyslové kovárny, výrobce strojů a zařízení pro tváření za tepla, obchodní a servisní společnosti, výzkumné ústavy a školy. Cílem je přispívat k rozvoji, podílet se na zvyšování odborné úrovně pracovníků a poskytovat informační servis.	průmysl & strojírenství
Asociace pracovníků tlakových zařízení	www.atz.cz	Provoz sdružení firem i jednotlivců z oboru vyhrazených tlakových zařízení. Nabídka vzdělávání členů a pořádání celorepublikových seminářů a školení.	průmysl & strojírenství
Českomoravská elektrotechnická asociace	www.electroindustry.cz	Asociace definuje, prosazuje a podporuje společné zaměstnavatelské a podnikatelské zájmy svých členů, kteří působí v odvětví elektrotechnického průmyslu a v příbuzných odvětvích.	průmysl & strojírenství
Lesnický a dřevařský institut, o.s.	www.lidi-cortex.eu	Nezisková organizace profesního zaměření působí v oborech lesnictví a dřevařství.	průmysl & strojírenství
Česká strojnická společnost	www.strojnicka-spolecnost.cz	Organizace strojních inženýrů a techniků, zabývajících se o strojírenství a příbuzné obory. Nabídka organizace odborných zájmových činností.	průmysl & strojírenství

Česká hutnická společnost	www.trz.cz/chs	Organizace a pořádání odborných konferencí a seminářů.	průmysl & strojírenství
Hornická společnost		Samostatné dobrovolné občanské sdružení pracovníků v hornictví. Organizace a pořádání konferencí a seminářů.	průmysl & strojírenství
Česká koksárenská společnost	www.ceka-koksarenska.cz	Nabídka profesního vzdělávání formou seminářů a konferencí, publikace odborných článků, tematických exkurzí a informací o dění v oboru koksárenství.	průmysl & strojírenství
COPZ - Cech odborníků plynových zařízení		Organizování profesního plynárenského spolku.	průmysl & strojírenství
Svaz CHKT, s. r. o.	schkt.tradecentrum.cz	Sdružování individuálních a firemních členů v oboru chladicí a klimatizační techniky.	průmysl & strojírenství
Svaz výrobců vlnitých lepenek	www.svvl.cz	Podpora fyzických a právnických osob v oboru výroby vlnitých lepenek.	průmysl & strojírenství
Asociace provozovatelů poukázkových systémů (APROPOS), o.s.	http://www.apropos.cz/	Profesní samosprávné sdružení firem provozujících poukázkové systémy a služby s nimi spojené	služby
Asociace penzijních fondů ČR	http://www.apfcr.cz/	Dobrovolné zájmové sdružení právnických osob, zejména penzijních fondů,	služby
NIX.CZ	www.nix.cz	Sdružuje poskytovatele Internetových služeb v ČR s cílem propojení jejich internetových sítí.	služby
Asociace Profesionálů v Administrativě - TOPasistentka	www.topasistentka.cz	Profesní neziskové sdružení profesionálů v administrativě.	služby
Česká silniční společnost	www.silnicnispolecnost.cz	Nezávislá organizace sdružující odborné pracovníky v oblasti silničního hospodářství.	služby
Asociace plzeňských pracovních agentur CZ		Nezisková organizace sdružující poskytovatele pracovních sil.	služby
Obec překladatelů	www.obecprekladatelu.cz	Sdružení překladatelů literatury za účelem hájení svých práv, prosazování profesních zájmů členů a dbání o prestiž překladu v české literatuře.	služby
Spolek pro trhačí techniku a pyrotechniku	www.sttp.cz	Dobrovolné a nezávislé společenství technických vedoucích odstřelů, střel mistrů, odpalovačů ohňostrojů, pyrotechniků, organizací a firem.	služby
Česká barmanská asociace	www.cbanet.cz	Podpora a vzdělávání pracovníků v oboru nápojové gastronomie a rozvoj činností spojených s podporou prodeje nápojů a doplňkového sortimentu.	služby
Společnost pro veřejnou dopravu	www.spvd.cz	Sdružení jehož cílem je rozvoj, podpora a propagace veřejné dopravy.	služby
Asociace českých pojišťovacích makléřů	www.acpm.cz	Dohlžení na zvyšování profesionální úrovně členů, na etické rozměry vykonávané profese a na posilování prestiže pojišťovacích makléřů.	služby
Zástupci uživatelů internetu ČR	www.zui.cz	Sdružení hájí zájmy zákazníků využívajících datových a hlasových služeb.	služby
Sdružení bytových družstev a společenství vlastníků ČR	www.bytovadruzstva.cz	Nabídka informačního servisu, metodické pomoci při zakládání družstev a společenství vlastníků.	služby
Sdružení oboru vodovodů a kanalizací České republiky	www.sovak.cz	Zajišťování zásobování vodou nebo odvádění a čištění či jiné zneškodňování odpadních vod.	služby

ACRI - Asociace podniků českého železničního průmyslu	www.acri.cz	Sdružujeme podniky českého železničního průmyslu.	služby
Profesní komora sociálních pracovníků	www.pksp.cz	Komora sociálních pracovníků.	sociální služby
SOCIETA, o.p.s.	www.societa.cz	Zajišťujeme pracovní a profesní zařazení občanů se zdravotním postižením do pracovního a osobního života. Převážně osoby se zdravotním postižením.	sociální služby
Asociace akreditovaných a autorizovaných organizací	www.aaao.cz	Tvorba a harmonizace předpisové základny v oblasti posuzování shody a předkládání stanovisek k nově vydávaným předpisům v souvisejících oblastech.	standardizace & certifikace
Sdružení pro oceňování kvality	www.scj-cr.cz	Sdružení provádí ověřování kvality výrobků a služeb, propůjčuje značku kvality CZECH MADE, organizuje program Národní ceny kvality ČR. Poskytuje vzdělávací a poradenské služby.	standardizace & certifikace
Českomoravská profesní komora požární ochrany		Podporování činnosti členských organizací, pořádání kurzů.	standardizace & certifikace
Profesní komora STK	www.profesni-komora-stk.cz	Komora sdružuje na základě dobrovolnosti právnické a fyzické osoby, které podle platných právních předpisů provozují stanice technické kontroly.	standardizace & certifikace
České sdružení pro technická zařízení	www.cstz.cz	Podporování členů, řešení společné problematiky a prosazování společných zájmů v oblasti technických zařízení.	standardizace & certifikace
České sdružení pro značkové výrobky	www.cszv.cz	Ochrana a podpora společných zájmů výrobců značkových výrobků v oblastech výroby, uvedení na trh, distribuci a prodej značkových výrobků.	standardizace & certifikace
Sdružení tajemníků městských a obecních úřadů ČR	www.tajemnici.cz	Provozování informačního systému STMOÚ ČR sdružující několik stovek tajemníků městských a obecních úřadů z celé České republiky.	státní správa
Sdružení komunálních služeb	www.sdruzeniks.cz	Sdružení právnických osob zabývajících se technickou údržbou měst a obcí.	státní správa
Cech obkladačů České republiky	www.cech-obkladacu.cz	Otevřená profesní organizace pro všechny podnikatele a živnostníky působící v obkladačském oboru.	stavebnictví
Asociace dodavatelů montovaných domů	www.admd.cz	Nevládní zájmové sdružení výrobců a dodavatelů montovaných domů.	stavebnictví
Cech malířů a lakýrníků České republiky o.s.	www.cechmal.cz	Poskytování informací pro malíře, lakýrníky, natěrače, tapetáře, firmy i veřejnost. Nabídka poradenských služeb.	stavebnictví
Cech mechanických zámkových systémů ČR	www.cmzs.cz	Sdružujeme podnikatele na úseku výroby klíčů, montáží a nouzového otevírání zámkových systémů a mechanických zabezpečování.	stavebnictví
Česká společnost stavebních koordinátorů ČSSI	www.cssi-cr.cz	Zabýváme se problematikou bezpečnosti práce ve stavebnictví, pořádáme profesní kurzy, semináře a přezkoušení odborníků.	stavebnictví
Svaz zakládání a údržby zeleně	www.szuz.cz	Profesní zaměření členů představuje široká škála činností v oblastech projektování, zakládání a údržby zeleně v sídlech a krajině.	stavebnictví
Profesní cech obkladačů ČR	www.cechobkladacu.cz	Pořádání školení a seminářů, výstav a veletrhů se zaměřením na obkladačství.	stavebnictví
Sdružení pro výstavbu silnic Praha	www.sdruzeni-silnice.cz	Profesní sdružení organizací působících v oboru silničního stavitelství.	stavebnictví

Český svaz stavebních inženýrů	www.cssi-cr.cz	Zajišťujeme shromažďování, analýzu a rozšiřování vědeckého poznání v oblasti stavitelství a propagaci našeho stavebnictví v zahraničí.	stavebnictví
Cech kamnářů České republiky	www.cechkamnaru.cz	Podpora podnikání v oboru, zvyšování odborné kvalifikace členů a zastupování řemesla vůči státním a jiným institucím.	stavebnictví
Česká betonářská společnost ČSSI	www.cbsbeton.eu	Zabýváme se navrhováním, stavbou a rekonstrukcemi betonových, zděných a hybridních konstrukcí	stavebnictví
Asociace rozpočtářů staveb	www.rozpocetari.cz	Sdružujeme odborníky zabývající se rozpočtováním staveb.	stavebnictví
Cech topenářů a instalatérů České republiky	www.cechtop.cz	Vytváření podmínek pro zvyšování odborné úrovně a propagace výsledků svých členů.	stavebnictví
Cihlářský svaz Čech a Moravy	www.cscm.cz	Prosazování cihlářských výrobků na trhu, podpora hospodářských, sociálně-politických a právních zájmů svých členů.	stavebnictví
Cech čalouníků a dekoratérů	www.cech-cal.eu	Sdružení výrobců čalouněného nábytku a dekorací.	stavebnictví
Česká komora lehkých obvodových plášťů	www.cklop.cz	Podpora kvality výrobků a vysoké odborné úrovně dodavatelů lehkých obvodových plášťů	stavebnictví
Svaz venkovské turistiky	www.svazvt.cz	Profesní sdružení ubytovatelů na venkově. Sdružujeme subjekty z celé ČR a hájíme jejich zájmy, poskytujeme jim informační servis, provádíme certifikace ubytovacích kapacit dle doporučeného standardu MMR ČR. Provozujeme program Prázdniny na venkově.	turistika
Asociace hotelů a restaurací České republiky	www.ahrcr.cz	Asociace hotelů a restaurací je založena za účelem zprostředkování styků s mezinárodním hotelovým průmyslem a průmyslem cestovního ruchu pro své členy.	turistika
Cyklisté vítáni	www.cyklistevitani.cz	Všeobecným cílem projektu je zlepšování kvality služeb cestovního ruchu pro skupinu cyklistů a cykloturistů zavedením národní certifikace. Certifikační systém navrhuje standardy srovnatelné s obdobnými systémy ve státech EU.	turistika
Region Slovácko - sdružení pro rozvoj cestovního ruchu	www.slovacko.cz	Rozvoj cestovního ruchu v našem regionu.	turistika
Sdružení lázeňských míst ČR	www.spas.cz	Sdružení kladoucí si za cíl přispívat k vytváření podmínek pro regeneraci a rozvoj lázeňství a k obnově lázeňských památek.	turistika
Český svaz vědeckotechnických společností	www.csvts.cz	Posláním ČSVTS je zastupování společných zájmů členských organizací, podpora činnosti členů svazu a vytváření podmínek pro zajištění profesních zájmů, kariérního rozvoje a celoživotního vzdělávání inženýrů a techniků.	věda & vzdělávání
ČAAG - Česká asociace geofyziků	www.caag.cz	Profesní sdružení odborníků pracujících v oboru geofyziky.	věda & vzdělávání
CB spolek Brno a okolí	www.mys.cz/cb-spolek	Organizace sdružující radiooperátory.	věda & vzdělávání
Česká demografická společnost	www.natur.cuni.cz/geografie/demografie-a-geodemografie/ceska-demograficka-spolecnost	Provozování výběrové organizace vědeckých, vědecko pedagogických a odborných pracovníků v oblasti demografie a příbuzných vědních oborů.	věda & vzdělávání

Česká vědeckotechnická společnost dopravy	www.csvts.cz/spol_dopravy	Sdružování odborníků a příznivců železniční, silniční a vodní dopravy, organizace odborných akcí, seminářů, konferencí a kongresů k aktuálním tématům.	věda & vzdělávání
Česká společnost pro uhlíkové materiály		Podpora odborníků a studentů zabývajících se uhlíkovými materiály. Organizace seminářů a konferencí.	věda & vzdělávání
Pražská vědeckotechnická společnost	www.csvts.cz/pvts	Péče o rozšiřování vědeckotechnických poznatků, přispívání k trvalému zvyšování odbornosti inženýrů a techniků, ochrana jejich profesních zájmů.	věda & vzdělávání
Slezskomoravský svaz vědeckotechnických společností a poboček	smsvts.czechian.net	Samostatné dobrovolné občanské sdružení nezávislých orgánů, vědeckotechnických organizací a poboček.	věda & vzdělávání
Vědeckotechnická společnost západních Čech	www.vtszc.wz.cz	Samostatné dobrovolné sdružení poboček a dalších nezávislých vědeckotechnických společenských organizací.	věda & vzdělávání
Spektroskopická společnost Jana Marci Marci	www.spektroskopie.cz	Provozujeme dobrovolnou organizaci vědeckých, vědecko-pedagogických a odborných pracovníků oboru spektroskopie.	věda & vzdělávání
Rada vědeckých společností České republiky	old.cas.cz/rvs	Koordinace 72 vědeckých společností z přírodovědných, lékařských, společenskovědních a technických oborů.	věda & vzdělávání
Spolek československých právníků Všehrd	www.vsehrd.cz	Pořádání přednášek, vzdělávacích a kulturních akcí.	věda & vzdělávání
Asociace inovačních podnikání České republiky	www.aipcr.cz	Tvorba a podpora infrastruktury a podmínek pro fungující inovační trh.	věda & vzdělávání
Česká společnost chemická	www.csch.cz	Výzkum a vývoj v chemické oblasti.	věda & vzdělávání
Asociace institucí vzdělávání dospělých ČR, o.s.	www.aivd.cz	Cílem profesního sdružení je prosazovat zájmy a potřeby institucí vzdělávání dospělých.	věda & vzdělávání
Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky	skip.nkp.cz	Profesní organizace snaží se o soustavné zvyšování úrovně knihovnické a informační práce a s tím spojené prestiže oboru.	věda & vzdělávání
Etické fórum České republiky	www.etickeforumcr.cz	Organizace přednáškových programů, spolupráce se školami, státními organizacemi i podnikatelskými subjekty. Drogová prevence.	věda & vzdělávání
Česká společnost pro operační výzkum	csov.vse.cz	Organizace sdružuje odborníky z akademického i firemního prostředí, kteří se profesně zajímají o matematické modelování a operační výzkum.	věda & vzdělávání
Sdružení místních samospráv České republiky	www.smscr.cz	Profesní organizace menších měst a obcí sdružující samosprávy.	veřejná správa
Česká asociace sester	www.cinna.cz	Organizace sdružuje zdravotnické pracovníky a pomáhá jim řešit profesní, ekonomické a právní záležitosti.	zdravotnictví
Splečenstvo českých optiků a optometristů	www.scoo.cz	Organizace hájí a podporuje podnikatelské a profesní zájmy svých členů a dohlíží na řádné provozování živností.	zdravotnictví
Czechmed - Česká asociace dodavatelů zdravotních prostředků	www.czechmed.cz	Hájí a reprezentuje zájmy svých členů vůči státním institucím, zdravotnické i laické veřejnosti.	zdravotnictví
Česká komora klasické homeopatie	www.homeopathy.cz	Organizace, jejímž cílem je stanovit a udržovat normy pro praktikování klasické homeopatie a vést rejstřík registrovaných homeopatů.	zdravotnictví

Československá společnost pro forezní genetiku	www.cssfg.org	Organizace sdružuje občany se zájmem o forezní genetiku a blíže příbuzné obory.	zdravotnictví
Sdružení privátních ambulantních chirurgů České republiky	www.spach.cz	Provoz organizace sdružující lékaře chirurgy.	zdravotnictví
Společnost nutričních specialistů		Organizace zaměřená na prosazování zájmů odborníků v oborech výživa člověka a nutriční terapie.	zdravotnictví
Česká společnost fyziků v medicíně	www.csfm.cz	Prosazování profesních zájmů radiologických fyziků.	zdravotnictví
HELP IN DANGER - profesní sdružení záchranářů Milovice	www.hid.cz	Profesní sdružení zabývající se poskytováním pomoci osobám a majetku při přírodních katastrofách a hromadných neštěstích. Nabídka kurzů první pomoci.	zdravotnictví
KLUB LÉKAŘŮ PODORLICKA	www.klp.cz	Zájmová a profesní organizace lékařů a vysokoškolsky vzdělaných pracovníků ve zdravotnictví.	zdravotnictví
Česká asociace ergoterapeutů	www.ergoterapie.cz	Provoz profesní organizace ergoterapeutů České republiky.	zdravotnictví
Národní referenční centrum	www.nrc.cz	Provozování zájmového sdružení právnických osob, zdravotní pojišťovny, Asociace nemocnic, Sdružení soukromých nemocnic, Sdružení ambulantních specialistů.	zdravotnictví
Česká kardiologická společnost	www.kardio-cz.cz	Oborové sdružení kardiologů.	zdravotnictví
Sdružení praktických lékařů České republiky	www.splcr.cz	Sdružení praktických lékařů pro dospělé vykonávající praxi v ČR.	zdravotnictví
Sdružení českých a moravských výrobců krmiv		Provoz profesní organizace pro výrobu a distributory krmiv, krmných doplňků a aditiv.	zemědělství
Asociace veterinárních lékařů České republiky	www.avlcr.ic.cz	Dobrovolná profesní organizace veterinárních lékařů.	zemědělství
Zemědělský svaz	www.zscr.cz	Ochrana zájmů českých zemědělců, zemědělských družstev a společností v ČR i v zahraničí. Poskytování informačního a právního servisu členům.	zemědělství
Svaz pěstitelů sladovnického ječmene Čech, Moravy a Slezska		Profesní sdružení pěstitelů sladovnického ječmene.	zemědělství
Českomoravská kynologická federace	www.volny.cz/uci.cz	Soustředování různých kynologických organizací a klubů.	zemědělství
Unie destilaterů	www.ud.cz	Jsme dobrovolnou stavovskou organizací destilaterů ovoce. Podporujeme rozvoj a hájíme zájmy členů sdružených v Unii.	zemědělství
Sdružení taxačních kanceláří	www.taxace.cz	Nabídka služeb v oblasti hájení a ochrany podnikatelských, profesních a odborných zájmů členů sdružení v oblasti hospodářské úpravy lesů.	zemědělství
Českomoravská komora pro pozemkové úpravy	www.cmkpu.cz/old	Odborná spolupráce se správními, hospodářskými a společenskými orgány a organizacemi ve všech činnostech souvisejících s pozemkovými úpravami.	zemědělství
Společnost mladých agrárníků České republiky	www.smacr.cz	Sdružení agrárníků zajišťující odborné kurzy a školení.	zemědělství
Česká asociace veterinárních lékařů malých zvířat	www.cavlmz.cz	Podpora činnosti veterinárních lékařů, publikační činnost.	zemědělství

Zdroj: webové prezentace, viz. postup tvorby databáze

Tabulka č. 3 - Přehled: Právní profesní a zájmové organizace

Název	WWW	Stručný popis	Oblast	Kategorie
Komora soudních znalců České republiky	www.znalci-komora.org	Prosazování a obhajování zájmů znalců ve vztahu ke státním orgánům a jiným organizacím a osobám. Zvyšování kvality znalecké činnosti.	poradenství	Právní profesní organizace
Smírčí a rozhodčí komora České republiky o.s.	www.smirciarozhodcikomora.cz	Sdružení rozhodců, mediátorů, smírčích soudců. Řešení majetkových sporů mimo soudní řízení formou rozhodčího řízení, conciliace nebo mediace.	právní služby	Právní profesní organizace
Soudcovská unie České republiky	www.soudci.cz	Zajišťování profesionální přípravy soudců a justičních čekatelů.	právní služby	Právní profesní organizace
<i>Společnost pro srovnávací právo</i>	www.srovnavacipravo.cz <i>(nefunkční odkaz)</i>	<i>Pořizování překladů podstatných zahraničních předpisů a sekundární literatury, pořádání přednášek k aktuálním otázkám z této oblasti.</i>	<i>právní služby</i>	<i>Právní profesní organizace</i>
Unie asistentů soudců České republiky	www.unieasistentu.cz	Stavovské nepolitické sdružení má cíl hájit profesní zájmy asistentů soudců, přispívat k jejich rozvoji a prosazovat moderní koncepte soudnictví.	právní služby	Právní profesní organizace
Unie profesních mediátorů České republiky	www.uniemediatoru.cz	Sdružení mediátorů advokátů.	právní služby	Právní profesní organizace
Českomoravská společnost soudních znalců	-	Sdružuje podnikatele v oboru soudního znalectví.	právní služby	Právní profesní organizace
Juristi o. s.	www.juristi.cz	Posláním organizace je rozvoj akademických aktivit právního směru.	věda & vzdělávání	Právní profesní organizace

Tabulka č. 4 - Přehled: Odborové a zaměstnavatelské zájmové svazy

Název	WWW	Stručný popis	Kategorie
Celostátní odborový svaz pracovníků hromadných sdělovacích prostředků český republikový výbor	www.osmedia.cz	Svaz chrání a obhajující práva, zájmy a potřeby svých členů.	Odborové svazy
Českomoravská konfederace odborových svazů	www.cmkos.cz	Nabízíme obhajobu práv, zájmů a potřeb členů zejména v pracovněprávní, mzdové a sociální oblasti.	Odborové svazy
Českomoravský odborový svaz civilních zaměstnanců armády	cmosa.cmkos.cz	Ochrana a obhajoba práv, zájmů a potřeb členů svazu.	Odborové svazy
Českomoravský odborový svaz pohostinství, hotelů a cestovního ruchu	www.phcr.cz	Poskytování informací o činnosti a členství. Nabídka pracovně právní porady pracovníkům pohostinství.	Odborové svazy
Českomoravský odborový svaz pracovníků školství	www.skolskeodbory.cz	Poskytování odborových služeb a informací.	Odborové svazy
Český odborový svaz energetiků	www.cose.cz	Podpora zájmů a práv členů v oblasti tepelné a vodní energetiky.	Odborové svazy
ČMOS PŠ, Moravskoslezský kraj	www.kros.webpark.cz	Nabídka služeb odborového svazu pracovníků školství.	Odborové svazy
Dům odborových služeb		Nabízíme odborové služby.	Odborové svazy
Federace vlakových čet	www.fvc.cz	Nezávislá a samostatná odborová organizace sdružující zejména pracovníky profesí vlakových čet.	Odborové svazy
Federace železničářů ČR	www.federace.unas.cz	Poskytování rekreace pro členy, nečleny i rodinné příslušníky. Provozování právní poradny.	Odborové svazy
Herecká asociace		Provoz nezávislé profesní odborové organizace s působností na území České republiky.	Odborové svazy
II. Základní organizace Odborového svazu KOVO BOSCH Jihlava	www.odborybosch.cz	Provozování odborového sdružení zaměstnanců.	Odborové svazy
Konfederace umění a kultury		Nabízíme odborové služby a poradenství.	Odborové svazy
Křesťanská odborová koalice	www.krestanskeodbory.cz	Ochrana a prosazování profesionálních, ekonomických, kvalifikačních, sociálních, pracovních a životních podmínek svých členů.	Odborové svazy
Lékařský odborový klub - Svaz českých lékařů	www.lok-scl.cz	Sdružování lékařů.	Odborové svazy
Mezinárodní nezávislý odborový svaz pracovníků v kinematografii KINOS, a. s.		Organizace chrání a obhajuje práva, zájmy a potřeby svých členů.	Odborové svazy
MO NOS PPP Mochov		Poskytování odborových služeb a informací.	Odborové svazy
MOS pra. Škol., oblastní org. jednotka v Písku		Zajišťování služeb odborového svazu.	Odborové svazy
Nezávislý odborový svaz policie České republiky	www.nosp.cz	Právní a sociální ochrana příslušníků Policie ČR, občanských zaměstnanců Ministerstva vnitra a příslušníků bezpečnostních sborů.	Odborové svazy
Nezávislý odborový svaz pracovníků potravinářského průmyslu a příbuzných oborů Čech a Moravy, a.s.	nosppp.cmkos.cz	Nezávislý odborový svaz pracovníků potravinářského průmyslu a příbuzných oborů Čech a Moravy, a.s.	Odborové svazy
Odborová organizace dopravního podniku – METRO		Zajišťování služeb odborového svazu.	Odborové svazy

Odborová organizace pracovníků radiokomunikací		Zajišťování služeb odborového svazu.	Odborové svazy
Odborová organizace pracovníků radiokomunikací ZO radiokomunikační středisko Poděbrady		Provoz rekreačního zařízení pro členy odborů.	Odborové svazy
Odborová organizace SVĚTLO	www.oosvetlo.cz	Formulování, uspokojování, prosazování a obhajování profesních, ekonomických, sociálních či kulturních zájmů, potřeb, názorů a práv členů.	Odborové svazy
Odborová základní organizace při Technické univerzitě v Liberci	vos.tul.cz	Ochrana a hájení práv, zájmů a potřeb svých členů.	Odborové svazy
Odborové sdružení pražských dopraváků	www.ospd.cz	Provozování odborové organizace	Odborové svazy
Odborové sdružení základních organizací Dopravního podniku Autobusy		Poskytování oborových informací. Organizace sportovních a společenských aktivit.	Odborové svazy
Odborové sdružení železničářů	www.osz.org	Prosazování a ochrana pracovních, sociálních, zdravotních a osobních práv a potřeb svých členů v návaznosti na jejich pracovní právní vztahy.	Odborové svazy
Odborový svaz dopravy	www.osdopravy.cz	Obhajoba a prosazování práv členů svazu.	Odborové svazy
Odborový svaz Echo	www.os-echo.cz	Prosazování a obhajoba ekonomických, sociálních, profesních, vzdělávacích a kulturních zájmů členů svazu.	Odborové svazy
Odborový svaz hasičů	www.osh.cz	Hájíme příslušníky a zaměstnance hasičských záchranných sborů.	Odborové svazy
Odborový svaz Justice		Zajišťování služeb odborového svazu.	Odborové svazy
Odborový svaz KOVO	www.oskovo.cz	Zajištění poradenství a pomoci v majetkoprávních a pracovních sporech pracovníkům kovozpracujícího průmyslu.	Odborové svazy
Odborový svaz námořníků	www.osnamorniku.cz	Zajišťování služeb odborového svazu.	Odborové svazy
Odborový svaz novinářů	www.odborovy-svaz-novinaru.sblog.cz	Sdružování novinářů s trvalým pobytem v ČR, kteří se podílejí na práci v médiích.	Odborové svazy
Odborová organizace zaměstnanců Tesco Stores ČR a. s.	www.nezavisleodborytesco.blogspot.com	Provozování odborové organizace. Zajištění ochrany práv zaměstnanců a pracovního práva	Odborové svazy
Odborové sdružení Čech, Moravy, Slezska	www.oscms.sweb.cz	Organizace pro podporu pozice odborů	Odborové svazy
Základní organizace Federace strojuůdců ČR Havlíčkův Brod		Sdružujeme strojuůdce působící na území České republiky.	Odborové svazy
Sdružení pravicových odborů	www.pravicovo-odborypaskov.cz	Sdružení pravicových odborů místní organizace.	Odborové svazy
Unie bezpečnostních složek ministerstva vnitra		Odborová organizace hájící zájmy příslušníků bezpečnostních složek.	Odborové svazy
Odborová organizace SVĚTLO	www.oosvetlo.cz	Formulování, uspokojování, prosazování a obhajování profesních, ekonomických, sociálních či kulturních zájmů, potřeb, názorů a práv členů.	Odborové svazy
Odborný svaz Kovo, Základní organizace Panasonic Plzeň	www.zokovopanasonic.cz	Prosazování a obhajoba ekonomických, sociálních, profesních, vzdělávacích a kulturních zájmů členů svazu.	Odborové svazy
Federace strojuůdců České republiky	www.fscr.cz	Hájíme pracovní, ekonomické či sociální zájmy svých členů a prosazujeme zvýšenou ochranu jejich života a zdraví.	Odborové svazy
Profesní a odborová unie zdravotnických pracovníků	www.pouzp.cz	Sdružování vyšších, středních a nižších zdravotnických pracovníků.	Odborové svazy
Unie zaměstnavatelských svazů České republiky	www.uzs.cz	V zájmu svých členů se podílí na tvorbě a realizaci hospodářské a sociální politiky ČR i na její konkretizaci v jednotlivých odvětvích.	Zaměstnavatelé

Svaz průmyslu a dopravy	www.spcr.cz/	Jeho posláním je ovlivňovat hospodářskou a sociální politiku vlády České republiky s cílem vytvářet optimální podmínky pro dynamický rozvoj podnikání v ČR a hájit společné zájmy svých členů, je největším zaměstnavatelským svazem, který reprezentuje rozhodující část českého průmyslu a dopravy	Zaměstnavatelé
Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR	http://www.kzps.cz/	Prosazuje specifické zájmy svých členů v oblasti legislativy a v dalších oblastech, formuluje společné podnikatelské a zaměstnavatelské zájmy svých členů a prosazuje je v součinnosti s příslušnými státními orgány, ostatními zaměstnavatelskými organizacemi a odbory a zejména v různých formách konzultací s vládou	Zaměstnavatelé